Szatmár Leader Közhasznú Egyesület

4900 Fehérgyarmat, Kossuth tér 40.

Tel: +36303750247

E-mail: leader.szatmar@gmail.com

Honlap: www.szatmarleader.hu

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

2016. május

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló ... 3

1.A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz ... 4

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata ... 6

3. A Szatmár Leader Helyi Akciócsoport HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása ... 10

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése ... 13

4.1 Helyzetfeltárás ... 13

4.1.1. Térszerkezeti adottságok ... 13

4.1.2. Környezeti adottságok ... 14

4.1.3. A társadalom állapota ... 15

4.1.4.Gazdasági környezet ... 17

4.1.5. Kultúra és turizmus ... 18

4.2. A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések ... 20

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások ... 21

4.4. SWOT elemzés ... 26

4.5. Fejlesztési szükségletek azonosítása: ... 28

5. Horizontális célok ... 31

5.1. Esélyegyenlőség ... 31

5.2. Környezeti fenntarthatóság ... 31

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása ... 31

7. A stratégia beavatkozási logikája: ... 31

7.1 A Helyi Fejlesztési Stratégia jövőképe ... 31

7.2 A stratégia célhierarchiája ... 32

8. Cselekvési terv ... 36

8.1 Az intézkedések leírása ... 36

8.2 Együttműködések ... 62

8.3. A stratégia megvalósulásának szervezeti és eljárási keretei ... 62

8.4. Kommunikációs terv ... 67

8.5. Monitoring és értékelési terv ... 69

9. Indikatív pénzügyi terv ... 71

Vezetői összefoglaló

Az egyesületnek 53 település a tagja, melyek 2 járáshoz, a Fehérgyarmati és a Mátészalkai térségekhez tartoznak. Az egyesület 2008. március 13-án alakult, akkor még 75 település (280 tag) részvételével, mely 53 településre (148 tag) csökkent 2015. november 1-jét követően.

A Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület irodája 2015 decembere óta Fehérgyarmaton, a Kossuth tér 40. szám alatt található. Az épület lehetőséget biztosít a közgyűlések, elnökségi ülések, különböző fórumok, rendezvények, a tervezői munkacsoport ülései, valamint a munkacsoport megbeszélései számára is. Az iroda a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítása alatti feladatokat egy - valamennyi, a munkavégzéshez szükséges eszközzel felszerelt - irodában látja el. Az iroda ügyfélfogadási rendje megtalálható az egyesület honlapján, de előzetesen egyeztetett időpont alapján ezen kívül is tudjuk fogadni az ügyfeleket.

A munkaszervezet jelenleg 3 fős létszámú. A munkaszervezet vezetője, a pályázati referens és az adminisztrátori/ügyintéző is felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A munkaszervezet tagjai már az előző időszak tervezési feladataiban és azok megvalósításában is részt vettek, így kellő tapasztalattal rendelkeznek a stratégia megvalósításában is.

A stratégia átfogó célja a turizmus fellendítése, a jövedelemszerző képesség fokozása, a népességmegtartó erő növelése Szatmárban. Támogatni kell a helyi mikro-, kisvállalkozásokat, a falusi, lovas és vízi turizmus térségi fejlődését, szálláshelyek minőségi fejlesztését, a helyi hagyományok ápolását. Ugyanakkor támogatni szükséges a természeti és kulturális örökség fenntartását, a falvak fejlesztését szolgáló programokat, a helyi szolgáltatások korszerűsítését.

A civil szervezetek, vállalkozók és állami szervek közötti együttműködés és integráció olyan szintjét szükséges elérni, amely lehetővé teszi az egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.

A Helyi Fejlesztési Stratégia az alapja a 2014-2020-as pályázati időszakban a LEADER vidékfejlesztési források felhasználásának. A LEADER program az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának része, melynek célja a vidéki gazdaság fejlődése érdekében tett intézkedések összekapcsolása. A program egyedisége abban áll, hogy a LEADER helyi igényeket elégít ki, a helyi adottságoknak, lehetőségeknek megfelelően. Amennyiben a stratégia megfelel az európai uniós és a hazai jogszabályoknak, akkor **664,7 millió forint fejlesztési forrást használhat fel** a stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz

A Helyi Fejlesztési Stratégia elsősorban a helyi igényekre épülő fejlesztési lehetőségeket tartalmazza, azonban fontos, hogy a nagyobb léptékű, komplex tervezési programokhoz, megállapodásokhoz is kapcsolódjon és elősegítse az abban foglalt célok elősegítését is.

A stratégia elkészítése során fontos szempont volt, hogy hozzájáruljon az EU2020 stratégiához, a Partnerségi Megállapodáshoz és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz.

Helyi Fejlesztési Stratégia specifikus céljai:

- Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés
- Élhető és fenntartható szatmári térség
- Hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségét segítő programok
- Települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése
- Helyi termékek előállításának és mikrovállalkozások támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében

Helyi Fejlesztési Stratégia intézkedései:

- Kulturális és gasztronómiai rendezvények támogatása
- Új falusi és egyéb szálláshelyek kialakítása. Meglévő, napraforgós minősítéssel rendelkező szálláshelyek fejlesztése, vagy patkós helyszín kialakítása.
- Természetes fürdőhely létrehozása, meglévő fürdőhely fejlesztése
- Új üdülőház létrehozása
- Szatmár térségének népszerűsítése, marketingtevékenysége
- Az életminőség javítását és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztések
- Népi hagyományok felelevenítése
- Mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termékek gyártásának támogatása
- Szatmár mintabolt kialakítása Fehérgyarmaton
- Civil szervezet közösségi célú fejlesztése
- A hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét elősegítő foglalkoztatási programok és képzések ösztönzése

A KSK rendelet kimondta, hogy az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégiához (EU2020) való hozzájárulás érdekében az Európai Strukturális és Beruházási alapok támogatásait korlátozott számú közös tematikus célkitűzésre kell összpontosítani. A KSK rendelet 11

célkitűzést fogalmaz meg, ezt a 11 célkitűzést kell szolgálnia az összes uniós forrásnak, így a HFS céljainak és intézkedéseinek is a célkitűzések valamelyikének megvalósulását kell célozniuk.

A HFS kapcsolódási pontjai a KSK rendelet tematikus céljaihoz:

- A kis- és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása: 4. specifikus cél (13. felhívás)
- A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem: 3. specifikus cél (12. felhívás)
- Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba: 3. specifikus cél (12. felhívás)

A HFS kapcsolódási pontjai a Partnerségi Megállapodás prioritásaihoz:

- A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása: 1. specifikus cél (1., 2., 5., és 6. felhívás); 4. specifikus cél (13. felhívás)

A HFS kapcsolódási pontjai az EMVA rendeletben meghatározott prioritásokhoz és fókuszterületekhez:

- 3. Prioritás: az élelmiszerlánc szervezésének – többek között a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és forgalmazásának, az állatjólétnek és a mezőgazdaság terén alkalmazott kockázatkezelésnek – az előmozdítása
    - 3A fókuszterület: az elsődleges termelők versenyképességének javítása, mégpedig azáltal, hogy megfelelőbb módon integrálják őket az agrár-élelmiszeripari láncba a minőségrendszerek révén, a mezőgazdasági termékek értékének növelése, valamint a helyi piacokon, a rövid ellátási láncokban, továbbá a termelői csoportokban és szervezetekben és a szakmaközi szervezetekben folytatott promóció: 4. specifikus cél (13. felhívás)
- 6. Prioritás: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben, különös tekintettel a következő területekre:
    - 6A fókuszterület: a diverzifikálásnak, kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése: 4. specifikus cél (13. felhívás)

A HFS kapcsolódási pontjai a VP LEADER intézkedésének céljaihoz:

- a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások): 3. prioritás (11. felhívás); 4. prioritás (13., felhívás)
- a vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok elérésének előmozdítása: 2. prioritás (7. felhívás)
- a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképességének erősítése: 1. prioritás (1. 2., 3., 5. felhívás)

- a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése: 3. prioritás (8., 9., 10., 11., 12. felhívás)

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület a 2014-2020 időszakra való felkészülését, tervezését már a 2014-es év folyamán megkezdte. A stratégia tervezése során beépítésre kerültek az előző időszak megvalósításának tapasztalatai.

Az előkészítésben részt vevő tervezői csoport 12 főből áll, melyben az önkormányzatok, a civil- és a vállalkozói szféra is képviselteti magát az alábbiak szerint: a közszférából 3 fő, a civil szférából 5 fő és a vállalkozói szférából 4 fő került kiválasztásra. **A hátrányos helyzetűeket Tóth Pál, a Gacsályi Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke képviselte.**

2015. augusztus 18-án a Felső-Tisza Vidéki Többcélú Kistérségi Társulás munkatársaival közösen tájékoztató napot szerveztünk, melyen részt vett a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke, a Magyar Államkincstár Szabolcs-Szatmár Bereg Megyei Igazgatóságának képviselője, és az MNVH megyei referense is. A rendezvény 3. napirendi pontja foglalkozott a Helyi Fejlesztési Stratégiához illeszkedő projektötletek gyűjtéséről. Az eseményre a HACS 40 településéről érkeztek a jelenlévők, 36 fő önkormányzati, 3 fő civil, 1 fő vállalkozói szféra képviseletében. A rendezvény Fehérgyarmaton került megrendezésre. A tájékoztató napon már érkeztek projektötletek, ezek száma 50 db volt.

A stratégia előkészítése a 2015. október 26-án tartott fehérgyarmati tájékoztató fórummal kezdődött, amelyen a HACS 25 településéről vett részt 25 fő az önkormányzat szféra képviseletében. A résztvevők tájékoztatást kaptak a vidékfejlesztési lehetőségekről, a LEADER program prioritásairól, valamint a Szatmár LEADER térség fejlesztési lehetőségeiről. A stratégia előkészítéséhez kapcsolódóan, projektötletek benyújtására hívták fel a résztvevők figyelmét, melyre technikailag 1 db egységesített adatlapon volt lehetőség. Ez az alkalom már a koncepció első változatának körvonalazódást is lehetővé tette.

2015. december 2-án, az egyesület új irodájában (Fehérgyarmat, Kossuth tér 40.) került sor a Tervezői Munkacsoport első ülésére, melynek keretében a fejlesztési szükségletek és lehetőségeket egyeztették a megjelentek, valamint ismertetésre kerültek a HFS elkészítésének főbb mérföldkövei. Az eseményen a HACS 7 településéről 9 fő vett részt, 3 fő önkormányzati, 4 fő civil, 2 fő vállalkozói szféra képviseletében.

Az elért eredmények vázlatosan:

- Mérföldkövek meghatározása

- A térségben megfigyelhető a mélyszegénység kérdései és társadalmi hatásai kerüljenek bele az új stratégiába
- 2013-as SWOT aktualizálása
- Helyi termék bolt kialakításának felvetése
- Szatmári egységes arculat ötlete
- Népzene, néptánc, irodalmi kultúra támogatásának fontossága
- Tehetséges, de szegény fiatalok támogatása

2015. december 10-i fehérgyarmati elnökségi ülésen és közgyűlésen mélyrehatóan vizsgáltuk meg a 2014-2020 időszak teendőit, a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítéséhez kapcsolódó feladatokat. Az elnökségi ülésen a HACS 6 településéről összesen 7 fő vett részt: 3 fő önkormányzati, 2 fő civil, 2 fő vállalkozói szféra képviseletében. A közgyűlésen 33 fő vett részt 39 településről, 23 fő önkormányzati, 5 fő civil, 5 fő vállalkozói szféra képviseletében. A résztvevők figyelmét felhívta a munkacsoport, hogy projektötletek benyújtása szükséges, melyek a későbbi stratégia alapját fogják képezni.

A projektötletek gyűjtése során 59 db projektötlet érkezett be a munkaszervezet fehérgyarmati irodájába. Ezek rögzítése megtörtént egy összefoglaló táblázatban. Az összesítés lehetőséget biztosít annak összefoglalására, hogy a fejlesztési ötletek hogyan kapcsolódnak más operatív programokhoz. A projektötletek összefoglalását az 1. számú melléklet tartalmazza. Az ötletekről rövid összefoglaló felkerült az egyesület honlapjára. Az önkormányzatok által küldött javaslatok száma 34 db, míg a vállalkozásoktól 18 db, a civil szervezetek részéről pedig 7 db ötlet kerül benyújtásra. A javaslatok hozzávetőlegesen 50-50-%-ban tartalmaznak gazdaságfejlesztési (26 db) és nem gazdaságfejlesztésre (33 db) irányuló elképzeléseket. Az igényelt támogatások jóval meghaladják a rendelkezésre álló keretet, amely részben annak köszönhető, hogy a projektötletek egy része más forrásból kerülhet finanszírozásra.

A Tervezői Munkacsoport második ülését 2016. január 22-én tartotta meg, az egyesület irodájában, melyen a munkacsoport által a beérkezett javaslatok áttekintésére került sor. A TMCS ülésen 7 településéről 9 fő jelent meg, 2 fő önkormányzati, 4 fő civil, 3 fő vállalkozói szféra képviseletében. Az igénylésekben összesen 2,8 milliárd forint támogatási összeg szerepelt. Gazdaságfejlesztést 26 projekt érint, 804 millió forint összegben. A fennmaradó közel 2 milliárd forint nem gazdaságfejlesztési eredmények elérését célozza. Az ülésen megállapításra került, hogy a beérkezett javaslatok számottevő része nem illeszkedik a LEADER célokhoz, az önkormányzatok projekttervei TOP-ból valósíthatóak meg, a vállalkozások ötletei hosszú távon nem fenntarthatóak, a civilek részéről pedig nem érkezett elég anyag. A jelenlévők így arra a megállapításra jutottak, hogy az önkormányzatok segítségét igénybe véve célzottabban kell a HACS területén működő meghatározó vállalkozások és civil szervezetek igényeit felmérni.

A minél szélesebb körű bevonás érdekében 2016. január hónapban az illetékes önkormányzatok által ismét megkeresésre kerültek az érintettek, hogy további projektjavaslatokat nyújtsanak be. A munkacsoport rendelkezik a tagok elektronikus elérhetőségével, a megkeresések a címlista alapján történtek email formájában.

A tervezői munkacsoport tagjai a 2016. január 28-i soron következő fehérgyarmati ülésén elkészítették a SWOT analízist, megjelenítve a térségi erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket, veszélyeket. Erre alapozva meghatározták a célokat, a fejlesztési irányvonalakat, a célterületeket és az intézkedéseket is. A fórumokon, egyeztetéseken valamint a Tervezői Munkacsoport ülésein felvetett ötletek, valamint egyesülethez beérkezett projektjavaslatok beépítésre kerültek a stratégiába. Az ülésen a HACS 6 településéről 7 fő jelent meg, 3 fő önkormányzati, 1 fő civil, 3 fő vállalkozói szféra képviseletében.

A HFS első verzióját a közgyűlés 2016. február 10-én fogadta el, ezt követően kiküldésre került minden tag számára, valamint felkerült az egyesület honlapjára véleményezés céljából. Az Irányító Hatóság részére megküldendő „draft" verzió már a visszaérkezett vélemények, javaslatok átgondolásával, beépítésével készült el.

Az egyesület és a munkaszervezet vezetője 2016. május 4-én egyeztetésen vettek részt az Irányító Hatóságnál, majd május 6-án tervezői csoportülésre került sor, ahol a TMCS többi tagjával osztották meg az egyeztetésen kapott információkat. Ezt követően a Stratégia végleges verziójának előkészítése céljából műhelymunkákat tartottunk, amelyek során a „draft" verziót véleményezték az egyesületi tagok.

Az első ilyen eseményre Szatmárcsekén került sor 2016. május 12-én, melyen 20 fő vett részt, 12 fő önkormányzati, 7 fő vállalkozói, 1 fő civil szféra képviseletében. A szatmárcsekei műhelymunkán bemutatásra kerültek a Stratégiában tervezett intézkedések, melyek rendkívül pozitív fogadtatásra találtak. Több (12 db) ezekhez kapcsolódó fejlesztési elképzelés is elhangzott az eseményen, sokan már konkrétumokról érdeklődtek az egyes támogatási lehetőségekkel kapcsolatban. Szintén ismertetésre kerültek a Vidékfejlesztési Program egyéb kiírásai, melyek iránt a visszajelzések alapján jelentős az érdeklődés.

Május 17-én műhelymunkát tartottunk Rozsályon, ahol 16 fő vett részt, 7 fő önkormányzati, 3 fő vállalkozói, 6 fő civil szféra képviseletében. A rozsályi eseményen szintén kedvező volt a fogadtatása a HFS intézkedéseinek, a résztvevők leginkább a gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos fejlesztések iránt érdeklődtek. A Szatmár mintabolt megvalósítási helyszínével kapcsolatban is elhangzottak javaslatok (pl. mozgóbolt ötlete).

2016. május 13-án műhelymunkát tartottunk a hátrányos helyzetű lakosság számára „A hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét elősegítő pályázatok előkészítése” címmel a fehérgyarmati Művelődési Házban 14 fő roma önkormányzati képviselővel. Az eseményen ismertetésre került az újonnan kialakított 11. számú „A hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét elősegítő pályázatok előkészítése” című intézkedés. A résztvevők részéről számos konkrét projekt elképzelés is elhangzott.

A műhelymunkákra a településekről visszaküldött adatbázis alapján hívtunk még vállalkozókat és civileket.

Az Irányító Hatóság értékelése és a fórumokon történt visszajelzések alapján elkészített Helyi Fejlesztési Stratégia végleges verzióját május 26-án fogadta el a közgyűlés.

Fontos volt már a tervezés során, hogy minél szélesebb, leendő kedvezményezett célcsoporthoz eljussanak az információk, így biztosítva a stratégia alkalmazkodását a helyi igényekhez.

Alkalmazott kommunikációs csatornák a minél szélesebb körű nyilvánosság biztosítása érdekében:

- fórum: célja a lakosság szóbeli tájékoztatása, az észrevételek, esetleges kérdések megtárgyalása, a javaslatok felvetése.
- honlap: az egyesület honlapján keresztül (http://www.szatmarleader.hu/) folyamatosan tájékoztatást nyújt az érintettek részére a pályázati információkról, a stratégia aktuális állásáról, a kapcsolódó rendezvényekről. Információkat szerezhetnek a más forrásból finanszírozott támogatásokról, a felhívásokról szóló híreket is megtalálják a honlapra látogatók. Külön menüpontban („HFS 2014-2020”) kifejezetten a 2014-2020 időszak stratégiájával kapcsolatban kaphatnak információt a honlapra látogatók.
- Facebook: mivel a közösségi háló az egyik legtöbbek által használt felület, így az egyesület is létrehozta a saját oldalát: https://www.facebook.com/szatmarleader/
  A közösség tagjai értesítéseket kapnak az aktuális információkról, a hírekről, az iroda tevékenységéről, az események, ülések időpontjairól.
- személyes kapcsolattartás: az egyesület minden munkanapon tart ügyfélfogadást a munkaszervezet irodájában, továbbá a rendezvények biztosítanak lehetőséget a személyes kapcsolattartásra (szakmai rendezvények, fórumok, konferenciák, szakértői egyeztetések, egyesületi taggyűlések, tervezői munkacsoport ülései).
  A munkaszervezet a stratégia tervezése során/alatt folyamatos konzultációs lehetőséget biztosított a munkaszervezet irodájában.

Az átláthatóság érdekében a jövőben az események eredményeiről rövid összegzés nyilvánossá tesz a munkaszervezet. Az összegzések a honlapon és a közösségi oldalon is közzétételre kerülnek.

3. A Szatmár Leader Helyi Akciócsoport HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

Az EMVA társfinanszírozású intézkedések Irányító Hatóságának az 5/2014. (II. 6.) számú közleménye alapján lebonyolított előzetes regisztráció alapján, a Szatmár Leader Közhasznú Egyesület a 2014-2020-as EU programozási időszakban a következő 53 település vonatkozásában tervezi a LEADER program végrehajtását:

Botpalád, Cégénydányád, Csaholc, Császló, Csegöld, Darnó, Fehérgyarmat, Fülesd, Gacsály, Garbolc, Gyügye, Hermánszeg, Jánkmajtis, Kérsemjén, Kisar, Kishódos, Kisnamény, Kispalád, Kisszekeres, Kölcse, Kömörő, Magosliget, Mánd, Méhtelek, Milota, Nábrád, Nagyar, Nagydobos, Nagyhódos, Nagyszekeres, Nemesborzova, Olcsvaapáti, Panyola, Penyige, Rozsály, Sonkád, Szamoskér, Szamossályi, Szamosszeg, Szamosújlak, Szatmárcseke, Tiszabecs, Tiszacsécse, Tiszakóród,Tisztaberek, Tivadar, Tunyogmatolcs, Túristvándi, Túrricse, Uszka, Vámosoroszi, Zajta, Zsarolyán.

A Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület tervezési területét képező 53 településből 50 db a fehérgyarmati járáshoz tartozik, 3 település pedig a mátészalkai járáshoz. A tervezési terület földrajzilag az Észak-alföldi Régió keleti részén, Szabolcs – Szatmár – Bereg megyében terül el, a magyar – román és a magyar – ukrán határ mellett helyezkedik el. Az akcióterület összlakossága 43103 fő (www.teir.hu), területe 778,22 km2 (www.teir.hu), így a vonatkozó uniós jogszabálynak megfelel. Az akcióterület nagyság és lakosságszám tekintetében is eléri a kritikus tömeget, így a Fejlesztési Stratégia megvalósításához rendelkezésre állnak a szükséges erőforrások, ugyanakkor elég kisméretű ahhoz, hogy a reális igényeket a legalsóbb szinteken is kielégítse.

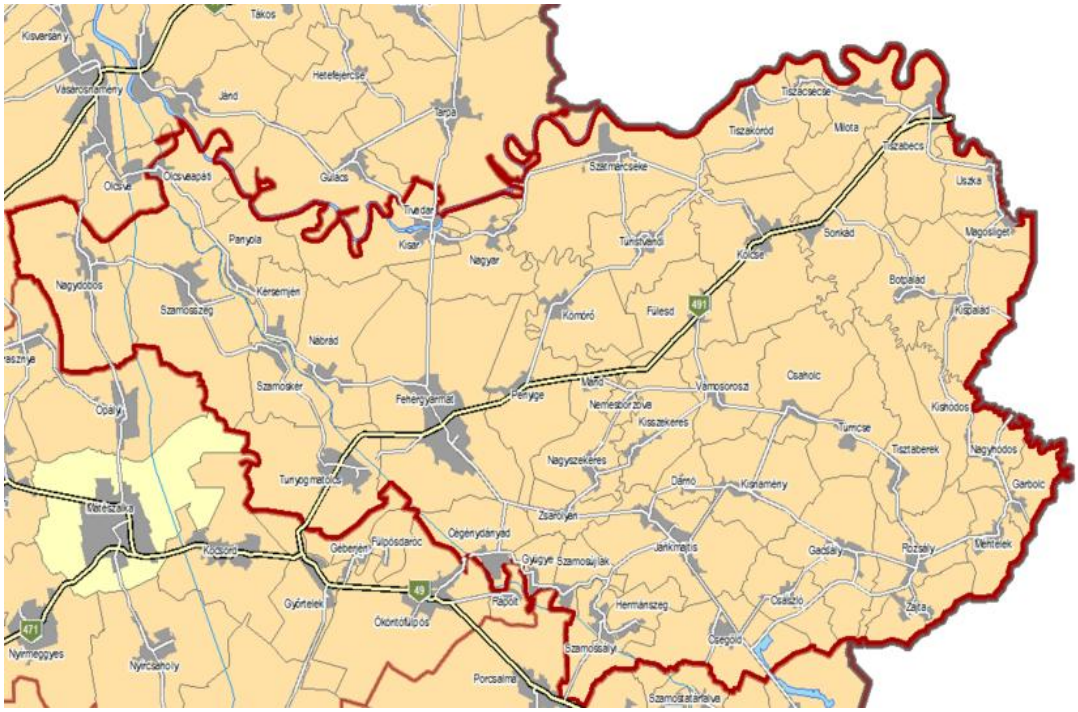

1. ábra: A Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület tervezési területét képező 53 település elhelyezkedése

Ahogy az az 1. ábrán látható, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye keleti harmadát foglalja el a szatmári rész, mely átmeneti táj az Alföld és az erdélyi, kárpáti előhegyek között. A települések elsősorban a földrajzi elhelyezkedésből kifolyólag alkotnak egységet, ennek révén azonban elmondhatjuk azt is, hogy gazdasági, társadalmi és kulturális téren is összetartozás jellemzi a településeket és az ott élő embereket, egységes egész mind néprajzi, mind történeti jellegében.
Szatmár térsége megyénk, sőt hazánk, gasztronómiai, kultúrtörténeti, természeti értékekben, műemlékekben egyik leggazdagabb vidéke. Az akcióterület számos helyi termékkel (tájspecifikus, egyedi termékek; mezőgazdasági termékek helyi hozzáadott értékkel, kulturális termékek stb.) rendelkezik, melyek piaci szerepe még ugyan alatta marad az elvárhatónak, de minőségüket, értéküket tekintve vetekednek az országos hírnek örvendő előállítókkal.
A gazdag épített örökségekben, a sajátos építészeti stílus elsősorban a templomépítészetben mutatkozik meg. A középkorból kéttucatnyi templom maradt fenn, a romántól a késő gótikus stílusúig. A templomok egyedi hangulatát idézik a kisméretű templomok, a közelükben elhelyezkedő fa harangtornyok, a festett karzatok, a díszes kazettás mennyezetek, a faragott szószékek. A templomok közül 17 db örökségvédelem alatt áll, melyből 3 templomot (Sonkád, Gyügye, Szamosújlak) az Európai Unió hivatalos kitüntetésével, az Europa Nostra díjjal is jutalmaztak.

A templomok mellett kiváló szabadidő eltöltési lehetőséget kínálnak a kastélyok, kúriák. Több említésre méltó épület is látogatható a turisták számára: Vály-kastély vendégház; Medve Kúria Vendégház, Perényi kastély, valamint az utóbbi időben felújításra került Luby kastély.

Számos rendezvény hivatott arra, hogy a helyi gasztronómiát bemutassa az odalátogatóknak, hiszen a térség számos méltán híres termékkel rendelkezik, mint a nagydobosi sütőtök; a panyolai pálinka, a penyigei „nemtudom” szilva, a szatmárcsekei szilvalekvár; a túristvándi halászlé. Szükséges az adottságok komplett programokká szervezése, amely növeli a térségben eltöltött időt, hozzájárul a turisták költségeihez.

A növekvő turisztikai kereslethez szükséges megfelelő számú és megfelelő minőségű szálláshely kialakítása is. Jelenleg általánosságban elmondható, hogy az 500 fő lakos feletti települések (Túristvándi, Tiszabecs), illetve az egyedi turisztikai kínálattal rendelkező Tivadar rendelkezik nagyobb számú kereskedelmi szálláshellyel (TeIR adatok alapján 270-947 db kereskedelmi szálláshely). Magánszálláshely már a települések kb. 50%-nál található, ezek férőhelyeinek száma a kereskedelmi szálláshelytől sokkal kisebb (4-95 db). A térségben az eltöltött vendégéjszakák száma eltérő adatokat mutat. A vendégéjszakák növeléséhez elengedhetetlen a szolgáltatás színvonalának emelése.

Az eltöltött éjszakák száma növekvő tendenciát mutat, mely az újonnan létrehozott programcsomagok hatására a jövőben is növekedni fog. A meglévő 2-3 napraforgós falusi szálláshelyek becsült aránya 70%, míg a 4 napraforgós szálláshelyek aránya 30%.

Az akcióterültet a Túr, a Szamos és a Tisza is átszeli, így lehetőséget biztosít vízi- és vízközeli programok számára. Jelenleg Tivadarnál az egyetlen természetes fürdőhellyel rendelkezik a térség.

Az akcióterület számos helyi termékkel (tájspecifikus, egyedi termékek; mezőgazdasági termékek helyi hozzáadott értékkel, kulturális termékek stb.) rendelkezik, melyek piaci szerepe még ugyan alatta marad az elvárhatónak, de minőségüket, értéküket tekintve vetekednek az országos hírnek örvendő előállítókkal.

Az erős mezőgazdasági tradíciók ellenére a térségben megfigyelhető a mezőgazdasági tevékenységek hanyatlása, az ültetvények kivágása, a földbirtokoktól való megválás. Az egyedülálló helyi nevezetességek (pl. tök, alma, szilva) és a lakosságban megfigyelhető mezőgazdasági szakértelem azonban indokolja, hogy lépéseket tegyünk a mezőgazdasági tevékenységek fenntartásáért. A fejlesztés célja, hogy a helyi termékek támogatása által a térségben a mezőgazdasági tevékenységek újra előtérbe kerüljenek. Támogatásuk szükséges annak érdekében, hogy az előállított termékek ismertebbek legyenek a piacon, magas minőségű termékeket tudjanak előállítani, a megnövekedett igények kielégítésére pedig új munkavállalót tudjanak alkalmazni.

A Szatmári-síkság sűrűn vízjárta területein sok kis településből álló, aprófalvas településrendszer fejlődött ki a történelem folyamán, amely egyedülálló az alföldi rónák településhálózatában. A térségre jellemző szélsőséges földrajzi viszonyok, a pusztító vizek, állandó belvizek következtében a településstruktúra mellett a helyi közösségek hagyományai, az épített, természeti örökség is konzerválódott és páratlan gazdaságában maradt fent, vált láthatóvá az utókor számára.

A közös gazdasági jellemzőkkel azonban együtt járnak a közös problémák is. Az alacsony foglalkoztatottsági és képzettségi szint, az elszegényedés, a fiatalok elvándorlása az egész térségre jellemző. A működő vállalkozások száma messze elmarad a magyarországi és a megye szintjétől, a meglévő vállalkozások legnagyobb része a kevés munkavállalót foglalkoztató mikrovállalkozás.
A térségre jellemző a magas munkanélküliség aránya, jellemző a lakosság képzetlensége. A foglalkoztatás az önkormányzatoknál a közmunka, és a közcélú foglalkoztatás keretében valósul meg, melyek a munkanélküliség mérséklésének és a munkanélküli lakosság szociális helyzetének javítását elősegítő eszközei. A munkanélküliséghez társul, hogy a képzettség, szakképzettség nincs összhangban a piaci követelményekkel, igényekkel. Az alacsony iskolai végzettségű munkanélküliek száma jelentős, mobilitásra kevésbé hajlamosak. A szakképzettség tekintetében nem a piacképes szakmák dominálnak.

A 2007-2013-as LEADER programnak köszönhetően a térség összefogását még inkább erősítettük, a közösen megvalósított projektek és együttműködések révén nem csak a települések közötti kapcsolatok szilárdultak meg még inkább, hanem a különböző társadalmi-gazdasági szereplők partnerségi viszonyai is, hiszen az önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, vállalkozások mind bevonásra kerültek ezekben a projektben. Ilyen kezdeményezés például a Szatmári Fesztivál című

rendezvénysorozat, amely révén több településnek is lehetősége van a kistérség jellegzetes gasztronómiai vagy kulturális értékeinek bemutatására. A HU-RO pályázat keretében pedig a Szatmár LEADER összefogó erejével valósult meg a Szatmári Legendák Útja, amely turisztikai csomagjaival széleskörű betekintést nyújt a szatmári térség történelmi, kulturális, néprajzi, gasztronómiai, építészeti örökségébe.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

4.1.1. Térszerkezeti adottságok

A Szatmár Leader Helyi Akciócsoport összes települése szabad vállalkozási zónákban, és a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendeletben meghatározott, komplex programmal fejlesztendő járások területén helyezkedik el. Az 53 település között 1 város van, nevezetesen: Fehérgyarmat. A város népességaránya a kistérségen belül 21-22%, miközben gazdasági súlya 40% körül alakul. Fehérgyarmat járási székhely és a térségi igazgatási, oktatási, kulturális és gazdasági központi szerepből adódóan, népességszámához képest, rendkívül funkciógazdag település.

Ugyan nem a HACS területén található, de a térség másik jelentős városáról is érdemes szót ejteni. Mátészalka térségre gyakorolt hatása vitathatatlan, ipari parkjával és az azon kívül található gyáraival a fehérgyarmati és a mátészalkai járás legnagyobb munkaadójának számít. Ezen kívül jelentős kulturális és szabadidő eltöltési kínálata, valamint oktatási intézményeit is gyakran választják a közelebbi településeken élők (pl. Nagydobos, Szamosszeg, Szamoskér). A szatmári vidékre jellemző aprófalvas településszerkezet a térség infrastrukturális, szolgáltatási és társadalmi helyzetére erős befolyást gyakorol.

A települési önkormányzatok nagy része anyagi nehézségekkel küzd, hiszen nincsenek jelentős bevételeik, ebből kifolyólag az önkormányzati feladatok ellátása is akadályba ütközik. Az ellátandó településfejlesztési beruházások sürgősségük alapján kerülnek elvégzésre, valamennyi egyidőben való megvalósítása nem lehetséges.

A települések megközelíthetősége nehézkes, az utak állapota leromlott. A fehérgyarmati járás települései kizárólag mellékútvonalon (három számjegyű úton) közelíthetőek meg. Földrajzi fekvését tekintve a térség két országgal is közvetlenül határos: Ukrajna és Románia. Ez a közelség egyben lehetőségeket hordoz magában a határon átnyúló fejlesztések tevékenységre réven, ugyanakkor az együttműködést nehezíti, hogy a közlekedési kapcsolatok esetlegesek. Gyakran előfordul, hogy a légvonalban néhány km-re elhelyezkedő településeket határ választja el és határátkelő csak nagyobb távolságra található.

Fehérgyarmat külön mikrotérséget alkot a tervezési területen belül. A városban elérhető szolgáltatások száma jóval meghaladja a kisebb településeken lévőket. A város alap- és középfokú oktatási intézményekkel is rendelkezik, kórház és gyógyfürdő működik, főszezonban strand várja a vendégeket.

A Fehérgyarmaton kívüli települések társadalmi, gazdasági, környezeti szempontból hasonló adottságokkal rendelkeznek.

4.1.2. Környezeti adottságok

Az akcióterület meghatározó része egykori árterület volt, ma tökéletes síkság. Felszínét több folyó tagolja: Tisza, Szamos, Túr, Kraszna és mellékvizeik. Kiemelkedő a tavak, holtágak, mocsarak és lápok nagy száma. Az alföldi viszonylatban jelentős, természetközeli erdők turisztikai perspektívát kínálnak, amelyek páratlan szépségük mellett a mai napig ritka, veszélyeztetett növényeknek és állatoknak biztosítanak élőhelyet. Figyelemre méltó a hazai és nemzetközi védett területek aránya. Ezen értékek megőrzése érdekében hozták létre a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetet, illetve a Szatmár – Beregi Natúrparkot.

Az agrárium adottságai az országos átlaghoz képest általában szántóművelésre kedvezőtlenek, néhány növény termesztéséhez azonban ideálisak a termőhelyi adottságok. A kistérségben a mezőgazdaság 8%-kal járul hozzá a GDP értékéhez, amely majdnem kétszer nagyobb a súlya az országos átlagnál (4,3%).

A kistérség mezőgazdaságában a gyümölcstermesztés és a szántóföldi növénytermesztés jelentik a meghatározó termelési ágakat. A szántóföldi növények vetésszerkezetén belül a termesztett fő növénykultúrát a gabonafélék, a kukorica és a növényolaj-ipari kultúrák (a napraforgó és kevés repce) jelentik. Meghatározó a gabonatermesztés, ezen belül az őszibúza és a kukorica. Bár nem kimondottan alkalmas a talaj e kultúrák termesztésére, a vetésszerkezeten belül 65-70 %-ot képviselnek. Cégénydányádon a dohánytermesztés is jellemző.

A gyümölcstermesztés döntő részaránya téli alma, azonban még inkább híres a térség szilva- és dióültetvényeiről (Panyola, Nábrád, Szatmárcseke, Milota, Tiszacsécse). A Penyigei „nemtudom” szilva, kezelés nélküli, magas cukortartalmú termék, biokuriózum lehet, (európai fajtabejegyzés van rá folyamatban /közösségi földrajzi árujelző/) biolekvár-főző, aszalványkészítés létesítése tervezett a településen. Kisaron található mintegy 50 ha-on egy egyedülálló ártéri (dzsungel)gyümölcsös, ami génbankként őrzi a különféle ősi gyümölcsfajtákat. A penyigei vörös- és a nemtudom szilva; a kenéz-, piros-, a sóvári-, a kormos- és batul alma; az árpával érő-, a császár-és a vérbeli körte fajtákat és a papírvékony héjú, olajos belű diókat termő fák a tavasszal és ősszel az áradás iszapja táplálta ártereken nőttek. Emiatt voltak olyan ízesek, zamatosak és sokkal edzettebbek, mint a termesztett gyümölcsök. Az ősi tájfajták közé tartozó tányéralmák, bőralmák, a kormos almák akár egy évig is elálltak

(hűtőtároló nélkül). A régi ártéri gyümölcsösökben lényegesen több körte volt, mint ma. De a gyümölcsösöket inkább aszalták, vagy lekvárt főztek belőlük, a XVI. századtól lendült föl a pálinkafőzés és az ecetgyártás.

A minőségi almatermelés a magas termelési költségek és a piaci alkalmazkodás hiányosságai miatt jelenősen visszaesett a térségben, helyette az ipari almatermelés vált jellemzővé. Az almaültetvények felosztottsága nem kedvez az egységes és hatékony növényvédelemnek, értékesítésnek és a közös fellépésnek is korlátot szab. Komoly gondot jelent a meglévő ültetvények elöregedése, a fajtaszegénység (döntő a jonatán típusú alma). Szükség lenne fajtaváltásra és új, piaci igényekhez jobban igazodó ültetvények létrehozására. A telepítések legnagyobb akadálya a tőkeszegénység. Vannak azonban új kezdeményezések is a térségben őshonos gyümölcsfajok – meggy, dió, szilva, császlói som – telepítésére, illetve a telepítés tervezésére.

A szántóföldi zöldségtermesztés területén egyre inkább elterjed az uborka, paradicsom és paprikafélék termesztése a családi gazdaságokban, elsősorban a térségen kívüli konzervipari nyersanyagigények kielégítésére. Ezek az élőmunka-igényes termelési kultúrák munkalehetőséget biztosítanak az itt élő munkanélküliek számára.

A tervezési terület nagy részét lefedi a Szatmár-Beregi Natúrpark, mely nagyrészt tájvédelmi körzet területén fekszik, amelynek fokozott védelme szükséges, prioritásként kezelik a természetvédelmi értékek megőrzését, a környezetvédelmi problémákra megoldást keres, a fenntartható mezőgazdálkodás kérdésére. Az érintetlen természeti környezet képezi az ökoturizmus alapját.

4.1.3. A társadalom állapota

A 43103 fős összlakosság közel 62%-a tartozik az aktív korú lakosság körébe. A legnagyobb településen, a városi rangú Fehérgyarmaton 8051 fő, míg a legkisebb településen, Nemesborzován mindössze 88 fő él. A térségre az aprófalvas településszerkezet jellemző.

A térség a legtöbb társadalmi jellemző tekintetében elmarad az országos és megyei átlagtól. A korcsoportonkénti bontást nézve látható, hogy a 0-14 éves fiatalok aránya 16,9% és csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor az idős korosztály száma növekszik, az összlakosság 20,5%-a. Az aktív korú lakosság számszakilag nézve alkalmas lenne az inaktívak eltartására, azonban ha a foglalkoztatotti arányt nézzük, látjuk, hogy ez nem igaz, mivel 1 foglalkoztatottra 4,4 inaktív jut. Emellett a születések száma folyamatosan csökken (-1,8 ezrelék), így a jövőben egyre kevésbé fogja a térség kitermelni az inaktívak eltartásához szükséges foglalkoztatotti létszámot.

Speciálisan a roma célcsoportot vizsgálva a születésszám náluk magasabb, míg az átlagéletkor rövidebb. A társadalmi viszonyok vizsgálatához fontos megjegyezni, hogy térségben a roma kisebbség részaránya folyamatosan nő. Míg a 2001-es népszámláláskor a lakosság 6,3%-a, addig 2011-ben 12,4%-a vallotta magát cigánynak.

A tervezési terület munkanélküliségi rátája (13,4%) több mint duplája az országos adatnak (6,3%). Az aktív korú lakosság 49%-a gazdaságilag nem aktív, vagy az ellátásokból nem részesül (rokkantság, fogyatékosság, regisztrációból kiesett), azaz aktív korúként a lakosság majdnem fele nem vesz részt a termelésben. A térségben az adózók ezer lakosra jutó száma elsősorban azokon a településeken rendkívül alacsony, ahol magas a munkanélküliség, és a roma népesség is meghatározóan jelen van.

A közös hagyományok, kultúra és történelem ellenére az akcióterületen belüli kohézió gyakran gyenge, ezért szükséges olyan intézkedések tervezése, amelyek hozzájárulnak a térségben élők összefogásához, a közös célok eléréséhez szükséges együttműködés megteremtéséhez.

Az elvándorlást vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy általában a magasabb képzettségű szakemberek távoznak a térségből a magasabb jövedelem és a biztonságosabb foglalkoztatás reményében, a terület vándorlási egyenlege -4,8 ezrelék. Ez is azt eredményezi, hogy az itt élő lakosság túlnyomó többsége általános iskolai végzettséggel rendelkezik (31,4%), vagy még azzal sem, egy kisebb része szakképzettséggel és csupán 8,8 %-a végzett főiskolát vagy egyetemet, ami jóval az országos átlag alatt van. A térségben a foglalkoztatottak aránya 46,1%, mely alacsonyabb a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, valamint az országos átlagtól is (57,9%). A TeIR 2011-es adatai alapján foglalkoztatottsági szint az egész tervezési területen alacsony, azonban megállapítható, hogy a kisebb (1000 fő lakosságszám alatti) településeken még ettől is alacsonyabb (0-35%).

A vándorlási mutató az utóbbi két évben negatív összegű, mivel az elvándorlás mértéke meghaladja az odaköltözések számát. A turizmus fellendítésével, a gazdaság erősítésével, az élhető környezet kialakításával a folyamat megállítható, hosszú távú cél pedig hogy a negatív érték pozitívvá változzon. A fenti adatok alapján a térség helyzete kedvezőtlen képet mutat, de Fehérgyarmat város adatai az átlagostól eltérőek, hiszen itt az embereknek több lehetőség áll rendelkezésére mind munkahelyek, mind elérhető szolgáltatások tekintetében. A térség többi részét kis települések alkotják, melyek gazdasági mutatóit tovább rontja a Fehérgyarmattól való távolság. A határmenti települések különösen hátrányos helyzetben vannak, mert itt a távolság és megközelíthetőség is kedvezőtlenül befolyásolja a munkahelyek elérhetőségét.

Az utóbbi években Szatmár területén élénkülés tapasztalható a civil szervezetek életében, melyek többsége kulturális egyesület, sportegyesület, önkéntes tűzoltó egyesület, polgárőr egyesület helyi szervezetei, de jelentős a nyugdíjasklubok és művészeti csoportok száma is. Találunk még a felsoroltakon kívül hagyományőrző, faluszépítő, ifjúsági klubokat. Éves bevételeik alapvetően a tagdíjakból származik, pályázati bevételeik csak néhány nagyobb szervezet esetében jelentősek. Tevékenységük és hatékonyságuk egyrészt a pályázati bevételeikből, és a lebonyolított programok, projektjeik számából, valamint alkalmazottaik létszámából mérhető. A civilek a térség fejlődésében kulcsszerepük van, hiszen a társadalmi együttműködés „motorjai", azonban tőkeszegénységükből adódóan kevesebb funkciót képesek ellátni. Ennek egyik megoldása közösségfejlesztő, társadalomépítő programjaik támogatása, illetve az együttműködés elősegítése a térség

vállalkozásaival és önkormányzataival, hogy feladatvállalás révén tőkéhez jussanak és meg tudják valósítani társadalomépítő programjaikat. erősödjenek és fejlődjenek. Több civil szervezet működése ismert az ország határain túl is.

A térségi együttműködés jegyében megrendezésre a Szatmári Fesztivál című rendezvénysorozat, amely révén több településnek is lehetősége van a kistérség jellegzetes gasztronómiai vagy kulturális értékeinek bemutatására. A HU-RO pályázat keretében, mintegy 31 település részvételével valósult meg a Szatmári Legendák Útja, amely turisztikai csomagjaival széleskörű betekintést nyújt a szatmári térség történelmi, kulturális, néprajzi, gasztronómiai, építészeti örökségébe.

Hungaricumokra (pl.: a szatmári szilvapálinka, lekvár) és más gasztronómiai különlegességekre, hagyományainkra épülő fesztiválok, rendezvények (Szatmári Fesztivál, Tökfesztivál, PanyolaFeszt, SzamosFeszt stb.) számos vendéget csalogatnak a vidékre.

4.1.4.Gazdasági környezet

A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület által lefedett térség területén összességében elmondható, hogy alacsony a vállalkozói aktivitás és a létező vállalkozások 95 %-a mikro-, kisvállalkozás, amely 1-9 főt foglalkoztat. Az elszigetelten működő vállalkozások jellemzik a térséget, kevés az együttműködés, hálózati kapcsolat. A legtöbb vállalkozás a kereskedelem szektorban működik, a legnagyobb foglalkoztató viszont a feldolgozóipar. A térségre jellemző szektorok még az építőipar, a gazdasági szolgáltatás és a mezőgazdaság, az erdő-, hal-, vadgazdálkodás a statisztikai adatok alapján. A térségre ezekből az ágazatokból a legjellemzőbb a mezőgazdaság és az arra építő feldolgozóipar, mivel alapvetően mezőgazdasági terület. Ezt mutatja az őstermelők magas száma is. Vannak olyan települések, ahol az aktív korú lakosság szinte csak mezőgazdasággal foglalkozik. A területen megjelentek a turisztikai szolgáltatással foglalkozók.

Az egyesület területén a megyei 11,7%-hoz és az országos 6,3%-hoz képest jóval magasabb a munkanélküliségi ráta, mértéke eléri az országos szint kétszeresét, 13,4%. A tartósan, 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya is igen magas, mintegy 49,8%. A térségre az alacsony iskolai végzettség jellemző, a regisztrált munkanélküliek közül a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma magas, 51,8%, mely jóval magasabb, mint az országos mutató, amely 39,7%.

Magas a térségben az inaktív, szociális segélyből élők száma. Az aktív korú lakosság 46,1%-a foglalkoztatott, ez elmarad az országos mutatótól (57,9%). Az egyik helyi fő foglalkoztatóknak az önkormányzatok minősülnek.

Az adatokból látszik, hogy jelentős foglalkoztatási gondokkal küzd a térség, ami a területről általánosságban elmondható, nincsenek számottevő eltérések az egyes települések között. Valamennyi településre jellemző, hogy a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat. A foglalkoztatás az önkormányzatoknál a közmunka, és a közcélú foglalkoztatás keretében valósul meg, melyek a

munkanélküliség mérséklésének és a munkanélküli lakosság szociális helyzetének javítását elősegítő eszközei.

A munkanélküliséghez társul, hogy a képzettség, szakképzettség nincs összhangban a piaci követelményekkel, igényekkel. Az alacsony iskolai végzettségű munkanélküliek száma jelentős, mobilitásra kevésbé hajlamosak. A szakképzettség tekintetében nem a piacképes szakmák dominálnak. A legnagyobb probléma azonban az, hogy a munkanélküliség tartóssá válása következtében fellépő változásokat nehezen tolerálják, nem jellemző a szakmai megújulás, rögzül a munkanélküli életforma a rendszeres életmód megszakadásával. Az aprófalvakra kiemelten jellemző, hogy városoktól, térségi központoktól való távolsága miatt a munkalehetőségek távol esnek a településektől, azok megközelíthetősége közlekedési akadályokba ütközik, vagy távolsága miatt a munkavállaló hátrányokkal küzd a munkahely elérésében. A nagyobb településeken megtalálható nagyfoglalkoztatók nem képesek felszívni a szabad munkaerőt. Jellemző emellett az idényjellegű foglalkoztatás főleg mezőgazdasági tevékenységeknél, ami sok esetben vonzza az illegális munkavégzést is, illetve nem biztosít folyamatos jövedelmet a munkavállalóknak. További jellemzője a térségnek, hogy bár magas az egyéni vállalkozások száma, a ténylegesen főállásban működő, piacképes vállalkozó száma alacsony, nincsenek felkészülve a piac kihívásaira. Az előbb felsorolt jellemzők különösen igazak a halmozottan hátrányos családok esetében, ahol az elszigeteltség is megfigyelhető egy-egy településrészben, vagy elkülönült telepen.

A térségben az erős mezőgazdasági tradíciók ellenére a térségben megfigyelhető a mezőgazdasági tevékenységek hanyatlása, az ültetvények kivágása, a földbirtokoktól való megválás. Ebből kifolyólag kevés a térségi alapanyagokat feldolgozó vállalkozás, hiányoznak a munkahelyteremtő beruházások. Szükséges a mikrovállalkozások támogatása, hogy versenyképessé váljanak, a piacon ismertséget szerezzenek és a megfelelő eszközállománnyal rendelkezzenek.

4.1.5. Kultúra és turizmus

Az akcióterület igen gazdag épített örökségekben, a sajátos építészeti stílus elsősorban a templomépítészetben mutatkozik meg. A középkorból kéttucatnyi templom maradt fenn, a romántól a késő gótikus stílusúig. A templomok egyedi hangulatát idézik a kisméretű templomok, a közelükben elhelyezkedő fa harangtornyok, a festett karzatok, a díszes kazettás mennyezetek, a faragott szószékek. A templomok közül 17 db örökségvédelem alatt áll, melyből 3 templomot (Sonkád, Gyügye, Szamosújlak) az Európai Unió hivatalos kitüntetésével, az Europa Nostra díjjal is jutalmaztak.

A templomok mellett kiváló szabadidő eltöltési lehetőséget kínálnak a kastélyok, kúriák. Több említésre méltó épület is látogatható a turisták számára: Vály-kastély vendégház; Medve Kúria Vendégház, Perényi kastély, valamint az utóbbi időben felújításra került Luby kastély.

Számos rendezvény hivatott arra, hogy a helyi gasztronómiát bemutassa az odalátogatóknak, hiszen a térség számos méltán híres termékkel rendelkezik, mint a nagydobosi sütőtök; a panyolai pálinka,

a penyigei „nemtudom” szilva, a szatmárcsekei szilvalekvár; a túristvándi halászlé. Ezen termékek népszerűsítését szolgáló gasztronómiai rendezvények már országos jelentőségűvé nőtték ki magukat, ilyen a Nemzetközi Halászléfőző Verseny Túristvándiban, a Nemzetközi Szilvalekvárfőző Verseny Szatmárcsekén; vagy a Nemzetközi Sütőtökfesztivál Nagydoboson.

Nagyobb volumenű kulturális rendezvényt a térség városában Fehérgyarmaton tartanak Gyarmati Vigasságok néven. Hagyományápolási céllal rendezik meg Panyolán a PanyolaFeszt.

Az akcióterültet a Túr, a Szamos és a Tisza is átszeli, így lehetőséget biztosít vízi- és vízközeli programok számára. Jelenleg Tivadarnál az egyetlen természetes fürdőhellyel rendelkezik a térség. A folyók közelsége lehetőséget biztosít a viziturizmus kialakítására. Ehhez azonban szükséges a Bejárható Magyarország programon lehetőségeinek kiaknázása, valamint az egyesület felhívása lehetőséget biztosít a természetes fürdőhely létrehozására, valamint meglévő fürdőhely fejlesztése és vízi túra útvonal megállóhelyének fejlesztése.

A 2007-2013-as támogatási időszakban 89 darab új szálláshely jött létre a már meglévők mellett, azonban az azokhoz kapcsolódó szolgáltatások hiányosak, nem alkalmazkodnak kellően a helyi sajátosságokhoz. Nincsenek például megfelelő szolgáltatások a vízi, kerékpáros turizmushoz, a gasztronómiai hagyományok is csak elvétve jelennek meg a kínálatban, a fentebb már említett termékekhez is csak időszakos rendezvények kapcsolódnak. A több helyen megfigyelhető a turisztikai attrakcióknál az alacsony látogatói szám azonban nem csak a szolgáltatások hiányára vagy színvonalára vezethető vissza, a térség fő problémája, hogy minden szépsége és előnye ellenére sem tudott vonzó turisztikai célponttá válni. A térségnek nincs egységes arculata, nem folytat megfelelő marketingtevékenységet, ennek a problémának a megoldására egyértelműen a LEADER szervezet a legalkalmasabb, hiszen egységet formál a településekből.

Az előző támogatási időszakban létrehozott új szálláshelyek kihasználtságából levont következtetéseink alapján vannak olyan – a térség többi településéhez képest – magasabb turisztikai potenciállal rendelkező települések, ahol a vendégéjszakák száma alapján további szálláshelyek kialakítására van szükség. Ilyen települések például Kölcse, Szatmárcseke, Panyola, Tivadar.

A falusi turizmushoz rendelkezésre állnak szálláshelyek, a növekvő kereslet kielégítése érdekében új szálláshelyek kerülnek kialakításra, valamint a meglévőek fejlesztésre kerülnek. Szükséges olyan szálláshely kialakítása, mely nagyobb csoportok fogadására is alkalmas, hiszen a turisztikai csomagok célcsoportjai lehetnek iskolai osztályok, baráti társaságok is, akik a jelenlegi állapot szerint nem tudnak egy szálláshelyen éjszakázni.

A Magyar Természetjáró Szövetség által olyan kerékpártúra, gyalogos útvonalak kerültek kialakításra a tervezési terület érintésével, melyek célja a keleti országrész természeti szépségeinek, történelmi emlékhelyeinek és műemlékeinek megismerése, városainak bemutatása.

Szatmár-Bereg kiváló lehetőséget kínál a vadászturizmus számára is. A vadászat hódolói kiváló lehetőséget kapnak apró és nagy vadak vadászatára, a tájegység vadászati kínálatát visszaigazolják az évente visszatérő külföldi vadászok is.

A térség főbb problémája a munkanélküliség. Ennek megoldása hosszú távon lehetséges, azonban mérséklésére az egyesület által meghirdetett kiírások is megoldást jelentenek. A turisztikai programcsomag kialakítása, a szálláshelyek létesítése, a mikrovállalkozások támogatása munkahelyeket generálnak, hosszú távon elősegítve a munkanélküliség mérséklését, a foglalkoztatottság növelését.

A vállalkozásoknak a támogatásokon keresztül lehetőségük lesz a gyártási technológia elmaradottságának javítására, a piacon ismertebbé válni, a munkaerő képzésére, a működéshez szükséges eszközpark fejlesztésére. Hosszú távon azonban vállalkozások fejlesztése, gazdasági helyzetének javítása elősegíti a foglalkoztatás növelését.

A komplett turisztikai csomagok létrehozásával, új szálláshelyek kialakításával, a meglévőek fejlesztésével, valamint a marketingtevékenység ezek ismertté válásával a települések helyzete javul. A településre érkező látogatók fogyasztást generálnak, a megnövekvő kereslet kielégítésére szükséges a szálláshelyek, vendéglátóegységek és turisztikai látványosságok kiszolgáló személyzet létszámának bővítése.

Azonban vannak olyan problémák, melyek megoldása nem lehetséges a LEADER forrásaiból. Az elöregedő társadalom körében egyre nagyobb szerephez jut az orvosi- és szociális ellátás rendszere, ezek fejlesztése már forrásokból szükséges.

4.2. A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A LEADER Program végrehajtásával kapcsolatban a 2007-2013-as költségvetési időszak végéhez közeledve, megfogalmazódott az igény a pályázati eljárás egyszerűsítésére és gyorsítására a még rendelkezésre álló források leghatékonyabb felhasználása érdekében. Az első két pályázati kör tapasztalatai azt mutatták, hogy jelentős egyszerűsítésekre volt szükség annak érdekében, hogy a még rendelkezésre álló fejlesztési forrás sikeresen kihelyeztető legyen az ügyfelek részére. Az egyszerűsítési igény központjában ezért a célterületek csökkentése, valamint a helyi döntési kompetencia erősítése állt. A LEADER Program felülvizsgálatának időszerűségét továbbá a programozási időszak végének közeledte, valamint a következő tervezési időszakra való felkészülés is indokolta.

A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület a LEADER projektek tervezése során 4 fő elérendő célt preferált a HACS illetékességi területén. Ezek a célkitűzések voltak a turizmus fejlesztése, a térségben működő mikrovállalkozások fejlesztése, illetve a fenntartható tájgazdálkodás elősegítése. Negyedik cél volt az itt élő lakosság helyben tartása. Ennek két fő intézkedése a megfelelő jövedelemszerző

lehetőségek támogatása, illetve a helyi közösségek támogatásán keresztül a patriotizmus erősítése. A LEADER tengely megvalósítását 4 célkitűzéssel és 12 intézkedéssel kívántuk elérni és elsődlegesen fontosnak tartottuk, hogy a tevékenység összehangolt és egységes legyen.

A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület illetékességi területén a 75 településen összesen 201 db pályázat valósult meg. A 1 399 479 995 Ft összegű forrásból a legnagyobb lélekszámú település Fehérgyarmat pályázói vitték el a legmagasabb összegű forrást 254 704 221 Ft-ot, mely az elnyert forrásösszeg 18,2 %-át teszi ki. A 75 településből 26 nem részesült támogatásban (0 %), ezek főként a legkisebb lélekszámú települések. A fejlesztések földrajzi megosztása a HVS-nek megfelelő volt.

A nyertes és megvalósult LEADER pályáztok mindegyike a helyi gazdaság fejlesztését, valamint a partnerségek, együttműködések erősítését szolgálták.

A civil szféra működése és partneri kapcsolatai a korábbi időszakokban gyengének volt mondható, viszont a megvalósított projektek által az együttműködések száma megnőtt, szintje megerősödött, így a civil szervezetek tekintetében ezen téren nagyfokú fejlődés volt tapasztalható. A megvalósult rendezvények mind turisztikai, mind közösségi szempontból jó hatást gyakoroltak a térségre. A helyi vállalkozások részére nyújtott vállalkozások több új munkahely létrejöttét eredményezték.

Az EMVA IV. tengely végrehajtását jónak értékelhetjük a Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület esetében, a kitűzött LEADER célokat szinte mindet teljesítettük, egy célt megvalósításában nem tudtunk eredményt felmutatni, pedig minden HVS módosításakor és pályázati kiírásoknál nagy figyelmet fordítottunk erre a feladatra, az elnökség külön kérésére. Ez pedig nem más, mint, a szatmári roma társadalom aktivizálása a pályázati források elérésére.

A LEADER elvek közül az Innováció volt az, amit a legnehezebben tudtunk megjeleníteni. De azért tudunk egy-két jó példát ide hozni, mint pl. fagyasztva-szárított aszaló üzem a Bemutató üzemek Szatmárban elnevezésű intézkedés keretin belül. Továbbá az Interaktív "kócslyuk" Szatmárra című projekt a Szatmári Értéktár kialakítása intézkedés keretin belül valósult meg.

A legnagyobb problémát a társadalom szemléletmódjának megváltoztatásában tapasztaltuk. nem mindig sikerült az együttműködéseket, partnerségeket spontán alulról jövően megvalósítani. A harmadik LEADER körre, viszont azt tapasztalatuk, hogy megértették és jó példákkal is találkoztunk a projektek során.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

Külső koherencia, kiegészítő jelleg:

<u>A Helyi Fejlesztési Stratégia specifikus céljai és a célokhoz való operatív programok kapcsolódásai:</u>

1. **Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés**

A Szatmár LEADER akcióterülete természeti és kulturális értékekben gazdag térség, azonban sajnálatos módon az ezekhez kapcsolódó turisztikai szolgáltatások hiányosak. Az előző, 2007-2013-as időszakban ugyan történt előrelépés programcsomagok és szálláshelyek kialakítása terén, azonban a vonzerőt növelő szolgáltatások még mindig hiányoznak. A specifikus célhoz tartozó intézkedések célja, hogy pótolják az elmaradásokat. A források így a turizmus fejlesztéséhez, és a helyi vállalkozások fejlesztéséhez is hozzájárulnak.

- Vidékfejlesztési Program: M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)
  - VP 6.2 Nem mezőgazdasági tevékenységek elindításának támogatása
  - VP 6.4. Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program: 2.A. Térségi Gazdasági Környezet Fejlesztése A Foglalkoztatás Elősegítésére Prioritási Tengely
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: GINOP 7 Turizmus prioritási tengely
- Bejárható Magyarország Program

2. **A vidéki térség alapszolgáltatásainak fejlesztése**

A specifikus célhoz tartozó intézkedések keretében az épített örökség, játszóterek, pihenőhelyek, köztemetők fejlesztésére kapnak lehetőséget az önkormányzatok. Ezen építmények, közös használatú terek állapotának megőrzése, fejlesztése, a szolgáltatások biztosítása az önkormányzati feladatok közé tartozik, azonban sokaknak, főleg a kisebb településeknek ez gyakran nehézséget okoz. A fejlesztések elvégzésére más támogatási forrás nem áll rendelkezésre EU-s és nemzeti keretek között.

- Vidékfejlesztési Program: M07 - Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (20. cikk)
  - VP 7.2 „Beruházások a kisméretű infrastruktúra valamennyi típusának létrehozása, fejlesztése vagy bővítése terén, beleértve a megújuló energiával és az energia megtakarítással kapcsolatos beruházásokat”
  - VP 7.4 „A vidéki népesség számára nyújtott helyi alapvető – többek között szabadidős és kulturális tevékenységekkel kapcsolatos – szolgáltatások és a kapcsolódó infrastruktúra létrehozására, fejlesztésére vagy bővítésére irányuló beruházások”

3. **Hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségét segítő programok**

A térségben jelenleg is magas számú a hátrányos helyzetű lakosság, és sajnos számukban növekvés figyelhető meg. Helyzetük javításához természetesen a gazdaságfejlesztési célú intézkedések is hozzájárulnak hosszú távon, de célunk az is, hogy közvetlen segítséget kapjanak az életük jobbá

tételében. Célul tűztük ki olyan programok támogatását, amelyek hozzájárulnak a munkaerőpiaci reintegrációjukhoz, illetve a fiatalokat tekintve a felzárkóztató programokkal, hasznos szabadidő eltöltéssel megelőzik az elkallódást.

- EFOP 1.7

4. Települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése

A statisztikai adatokból egyértelműen kiderül, hogy a térségre is jellemző az ország kistelepülésein megfigyelhető állapot, az elöregedő társadalom, ami a fiatalok nagymértékű elvándorlására vezethető vissza főként. Ezért célunk a fiatalok helyben tartása, amely hosszú távon természetesen a gazdasági helyzet javításával érhető el, azonban közvetlen lépéseket is szeretnénk tenni eziránt. Célunk egyrészt olyan programok támogatása, amelyek révén a fiatalok megismerkednek lakóhelyük hagyományaival, szokásaival, ezzel is növelve bennük a település és társág iránti kötődésüket. Ennek teljesítésében a tapasztalt civil szervezetekre számítunk elsősorban, ezért célunk a szervezetek közösségű célú fejlesztése..

- EFOP: 2.A.1.PRIORITÁSI TENGELY: Együttműködő társadalom

5. Helyi termékek előállításának és mikrovállalkozások támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében

Az akcióterület egyedi természeti kincsekkel és egyedülálló gasztronómiai hagyományokkal rendelkezik, ezért indokolt, hogy gazdaságfejlesztési célú intézkedések egyrészt a helyi termékeket előállító helyi vállalkozásokra irányulnak. Esetükben a védjegyrendszer alkalmazásával biztosítjuk a megfelelő minőségű termékek támogatását. Másrészt célunk azon mikrovállalkozások támogatása, akiknek egyéb forrás nem áll rendelkezésre.

- VP: M03 - A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei (16. cikk)
  - VP 3.1 Speciális mezőgazdasági termékeket és élelmiszereket előállító termelők EU-s és nemzeti minőségrendszerhez történő csatlakozásának támogatása
  - VP 3.2 Minőségrendszerekhez kapcsolódó előállítói, termelői csoportosulások tájékoztatási és promóciós tevékenysége
- VP: M04 – Beruházások tárgyi eszközökbe (17. cikk)
  - VP 4.2 Mezőgazdasági termékek feldolgozásába/forgalmazásába és/vagy kifejlesztésébe történő beruházások támogatása
- GINOP 1. Kis- És Középvállalkozások Versenyképességének Javítása
- VP M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)
  - VP 6. 3. A mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése
  - VP 6.2 Nem mezőgazdasági tevékenységek elindításának támogatása

- VP 6.4. Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése

A kiegészítő jelleg és lehatárolás minden intézkedés esetén külön-külön kifejtésre kerül.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Stratégiai Programjához való illeszkedés:

Átfogó célok: 3. A vonzó megye - Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése

Stratégiai célok:

- 1. Versenyképes élelmiszergazdaság - az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon
- 3. Proaktív megye - A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása
- 7. Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák - a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése

Prioritások:

- 1. prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése
- 3. prioritás: Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása – Turizmusfejlesztés részterület
- 8. prioritás: Élhető vidéki térségek megteremtése

A megyei stratégiai program kiemelten foglalkozik az agrárgazdaság erősítésével. Ezen belül is a gyümölcstermesztést és a baromfitenyésztést azonosítják elsődleges tevékenységekként. A gyümölcstermesztéssel kapcsolatban a stratégia problémaként említi azt a tényt, miszerint a megyét inkább az alapanyaggyártás jellemzi, nem végterméket állítanak elő. Ehhez a célhoz a HFS illeszkedik, hiszen a cél a mezőgazdasági termelés mellett a feldolgozóipar erősítése a természetes személyek és mikrovállalkozások támogatásával.

Másik kapcsolódási terület a turisztikai és marketing tevékenységek a megyében. A HFS egyik intézkedése a szatmári térség teljes körű marketingjét, egységes arculatának kialakítását tartalmazza, ezzel illeszkedve a megyei programhoz. A programcsomagok kialakítása, a szálláshely kialakítás és fejlesztés révén a megyei turisztikai kínálat bővül, a marketingtevékenység hozzájárul a megye turisztikai lehetőségeinek ismertségéhez.

A megyei programban a határ menti és Szatmár-Beregi települések a megye leghátrányosabb helyzetű térségként kerültek beazonosításra. A HFS legfőbb célja, hogy mind a turisztikai, gazdasági, mind az egyéb fejlesztésekkel ez az elmaradottság csökkenjen.

Illeszkedés Fehérgyarmat város ITS-éhez

Az ITS és a HFS között két fő ponton találhatunk kapcsolódást. Egyrészt a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatására irányuló programok, melyek révén a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése, aktív szabadidő eltöltése, egészségügyi programok fognak megvalósulni.
Másik kapcsolódási pont a piaccsarnok kialakításának terve, ahol helyi termékek értékesítési valósulna meg. Stratégiánkban kiemelt szerepet kapnak a helyi termékek termesztése, feldolgozása, előállítása, így a piaccsarnok megvalósulásával a térség termelői újabb lehetőséget kapnak az értékesítésre.

Illeszkedés Mátészalka város ITS-éhez

Mátészalka nem tagja a LEADER szervezetnek, azonban közelsége miatt a térségre gyakorolt hatása megkérdőjelezhetetlen, ezért Integrált Településfejlesztési Stratégiáját érdemes megvizsgálni.
Ahogy Fehérgyarmat város ITS-e, úgy ez is kapcsolódik a HFS-hez a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatásában, iskolán kívüli programok szervezésében, valamint a már meglévő helyi piac felújítása raktározási és hűtőházi funkciók kialakításával, mely a helyi termelők igényeire épül.
Mátészalka Város Önkormányzata is fontosnak tartja az olyan alapvető szolgáltatások fejlesztését, mint a játszóterek, közösségi terek, temető felújítása.
A HFS-hez hasonlóan szeretnék támogatni a helyi civil szervezeteket, a közösségépítő programokat.

Illeszkedés a Bejárható Magyarország Programhoz

Az intézkedések leírása fejezetben látható, hogy LEADER támogatásból szeretnénk megvalósítani a természetes fürdőhelyek fejlesztését és kialakítását. A térségen több folyó is keresztül folyik, ezek közül a Tisza kedvelt fürdőhely, a Túr és a Szamos kedvelt túrázó és horgászhelyek. A Bejárható Magyarország Programban kijelölt vízitúra megállóhelyként szerepel a Tiszán Tiszabecs és Tivadar. A LEADER támogatással ezeknek a megállóhelyeknek olyan infrastrukturális fejlesztésekre lesz lehetősége, amelyek hozzájárulnak nem csak ezen megállóhelyek, de a vízitúra útvonalak színvonalasabbá tételéhez.

Illeszkedés a Szatmár-Beregi Natúrpark korábbi projektjeihez

A Natúrpark 2009-2010-es évben az Észak Alföldi Operatív Program keretében valósította meg a ÉAOP-2.1.1/B.2f-2009-0007, Természeti értékekre alapozott turisztikai fejlesztések a Szatmár-Beregi Natúrpark területén című, 433.735.233 forintos támogatottságú projektet. A projekt keretében látogatóközpont, kiállítások, piknik-helyek, tanösvények, valamint a terület értékeit (természeti, táji és kulturális) népszerűsítő bemutató rendszer kialakítására és az ehhez kapcsolódó kiadványok (leporelló, plakát, képeslap, ismertető füzet) elkészítésére került sor, megtörtént ezek megjelentetése és a folyamatosan aktualizált honlap üzemeltetése. A Helyi Fejlesztési Stratégia összhangban áll ezzel a

fejlesztéssel, hiszen célunk a turisztikai vonzerő és ismertség növelése, melynek szerves részét képezi a Natúrpark is.

4.4. SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
1. Mezőgazdasági hagyományokkal és korszerű termelési tapasztalatokkal rendelkeznek a térség termelői 2. Országos hírű gyümölcstermesztési és gasztronómiai hagyományok 3. Jelentősek az élelmiszeripari tapasztalok és hagyományok a kistérségben 4. Közös határszakasz Romániával és Ukrajnával 5. A természeti környezet tiszta, jelentősebb szennyeződésektől mentes 6. Kiváló adottságok a vízi-, kerékpáros-, öko-, falusi- és vadászturizmus számára 7. Gazdag kulturális örökség, népszokások sokasága 8. Térségi együttműködés szervezeti keretei kiépítettek és működőképesek 9. Kialakult mikrotérségi együttműködések 10. Civil szervezetek viszonylag magas aránya (a kisebb településeken is) 11. Jelentős számú szabad munkavállaló jelenléte 12. Meglévő turisztikai szálláshelyek nagy mértékű kihasználtsága	1. Hátrányos helyzetű csoportok részaránya növekszik 2. A népsűrűség a regionális szintnél jóval alacsonyabb, az elvándorlás elsősorban a képzettebb fiatal korosztályt érinti 3. A kistérségben élők életszínvonala alacsony, jövedelmi helyzetük igen kedvezőtlen. 4. A térséget jelentős mértékű munkanélküliség sújtja. Kiugróan magas a munkanélküliek, alkalmi munkából élők száma 5. A települések periférikus elhelyezkedése miatt a térségi központok munkalehetőségeinek elérése közlekedési akadályokba ütközik 6. Alacsony mobilitású népesség 7. A rendelkezésre álló munkaerőnek nem megfelelő a szakképesítése, folyamatos erodálódásuk történik meg 8. Az idegenforgalom nem rendelkezik piacképes kínálattal 9. Alacsony a vállalkozói kedv és a vállalkozói aktivitás 10. A működő vállalkozások többsége gyenge versenyképességű (korszerűtlen berendezések, szakképzetlen munkaerő, likvidtőke hiánya) 11. Térségi alapanyagokat feldolgozó és munkahelyteremtő beruházások hiányoznak 12. Az alapvető kommunális infrastruktúra-hálózat kiépítettsége hiányos, de javuló

	tendenciát mutat 13. A térség belső kohéziója nagyon gyenge 14. Nagymértékű elvándorlás, romló korösszetétel 15. A lakosság iskolázottsági szintje alacsony 16. Magas a halmozottan hátrányos helyzetű roma etnikum aránya 17. Térségi marketing hiánya 18. A kötelezően ellátandó önkormányzati feladatainak ellátása problémát jelent 19. Csoportok fogadására alkalmas szálláshely hiánya
Lehetőségek	**Veszélyek**
1. Perifériikus, határmenti elhelyezkedésből fakadó határmenti együttműködések 2. A befektetői érdeklődés növekedése 3. Növekvő kereslet a bio- és alternatív termékek iránt a hazai és európai piacokon 4. Az egészséges életmód térnyerése, az egészségmegőrző, regeneráló szolgáltatások iránti igény és kereslet növekedése 5. Mezőgazdasági termékek piacra jutása 6. Falusi turizmusban rejlő potenciál 7. Bejárható Magyarország Program által a turisztikai érdeklődés növekedése 8. A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik 9. Civil szervezetek aktivitása 10. További Európai uniós és hazai támogatási források rendelkezésre állása 11. Növekszik a magasabb feldolgozottsági	1. A munkanélküliség további emelkedése a térség további leszakadását eredményezheti mind a megyében, mind az országban 2. Jelentős környezetterhelés a kistérség településein áthaladó növekvő autóforgalom miatt 3. A mezőgazdasági termelők kivágják ültetvényeiket 4. A határon túli munkaerő kínálat növekedése jelentős mértékben növeli a kistérség munkavállalóinak elvándorlását 5. A térségben jelenleg működő vállalkozások munkaerő hiányában elviszik a termelést a határon túlra, vagy más térségekből hoznak munkaerőt 6. A térséget érintő vasúti szárnyvonal megszüntetése 7. Nagyobb működőtőke befektetések továbbra is elkerülik a térséget 8. A környező térségek koncentrált fejlesztésekkel versenyelőnybe kerülnek

fokú mezőgazdasági termékek iránti igény 12. Munkanélküliek számára átképzési lehetőségek 13. Tartós munkanélküliek munkaerő - piaci integrációjára térségi programok indulnak 14. Foglalkoztatási programok szervezése, koordinálása, amely javíthat a térség foglalkoztatási helyzetén 15. Alternatív mezőgazdasági tevékenységek elterjedése (biogazdálkodás, energiatermelés biogázból, biomasszából) 16. Roma lakosság integrációja a gazdaságba 17. Szférák közötti együttműködések	(strand, ipari telephelyek, turizmus) 9. A halmozottan hátrányos helyzetű rétegek szociális válsága mélyül 10. Ár- és belvízvédelmi katasztrófahelyzetek kialakulása 11. A mezőgazdaság jövedelem-termelő képessége tovább romlik 12. Tőkehiány miatt megreked a mezőgazdasági szerkezetváltás és a helyi feldolgozó-kapacitás fejlesztése 13. Hátrányos helyzetű csoportok arányának növekedése, szociális válság kialakulása 14. Tovább növekednek a térségben a társadalmi és a területi különbségek

	BELSŐ ERŐSSÉGEK	**BELSŐ GYENGESÉGEK**
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	**Offenzív stratégiák** Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés (erősségek: 5, 6, 7, 12; lehetőségek: 6, 7); helyi termékek előállításának támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében (erősségek: 1, 2, 3, 11; lehetőségek: 3, 4, 5, 11, 15)	**Fejlesztő stratégiák** Hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségét segítő programok (gyengeségek: 1, 3, 4, 7, 15, 16; lehetőségek: 12, 13, 16); helyi identitás és társadalmi összetartás növelése (gyengeségek: 2, 13, 14; lehetőségek: 9, 17)
KÜLSŐ VESZÉLYEK	**Védekező stratégiák** A helyi termékek támogatása által a mezőgazdasági tevékenységek fenntartása, védelme (erősségek: 1, 2, 4; veszélyek: 3; 11; 12)	**Elkerülő stratégiák** A gazdaság fejlesztésével, illetve a hátrányos helyzetű célcsoport stratégiába való bevonásával csökkenthető a leszakadás (gyengeségek: 1, 2, 3, 4, 7, 14, 15; veszélyek: 1, 3, 4, 9, 13, 14)

4.5. Fejlesztési szükségletek azonosítása:

A SWOT-mátrix segítségével feltárásra kerültek a térség erősségei, gyengeségei, a külső lehetőségek és veszélyek. Az ebből kiolvasható stratégiai lépések a következők:

- Offenzív stratégiák: Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés; helyi termékek előállításának támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében

- Fejlesztő stratégiák: Hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségét segítő programok, helyi identitás és társadalmi összetartás növelése

- Védekező stratégiák: A helyi termékek támogatása által a mezőgazdasági tevékenységek fenntartása, védelme

- Elkerülő stratégiák: A gazdaság fejlesztésével, illetve a hátrányos helyzetű célcsoport stratégiába való bevonásával csökkenthető a leszakadás

Ahogy azt a fentiekből látható, a Helyi Fejlesztési Stratégiának nem célja minden egyes az akcióterületen meglévő probléma kezelése, hiszen az erre rendelkezésre álló forrás korlátozott, így ez nem is lehetne megvalósítható. A stratégia kidolgozása során fő célunk az volt, hogy olyan fejlesztések valósulhassanak meg, amelyek nem csak átmeneti megoldást jelentenek a problémákra, a hosszú távú hatást generáló intézkedések létrejöttét tartottuk szem előtt.

Fejlesztési szükségletek:

1. A turisztikai kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése

A Szatmár LEADER térsége természeti és kulturális értékekben egyaránt bővelkedik, azonban az ezek teljes mértékű kiaknázásához szükséges turisztikai szolgáltatások hiányosak. A fejlesztés célja egyrészt, hogy a 2007-2013-as időszakban létrejött szálláshelyeket ezúttal piacképes szolgáltatásokkal is felvértezzük, ezzel elősegítsük az akcióterület turisztikai vonzerejének növekedését, a gazdaság fejlődését, új munkahelyek létrejöttét. Célunk, hogy olyan szálláshelyeken kívüli szolgáltatások, programok valósuljanak meg, amelyek kiegészítik az eleve adott turisztikai látványosságokat. Szükségesnek tartjuk a fejlesztés érdekében egy egységes marketing tevékenység megvalósítását.

2. Alacsony feldolgozottsági szintű helyi termékek mennyiségi és minőségi fejlesztése

A fentebb részletezett gazdasági mutatók alapján kijelenthető, hogy az akcióterület gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű, magas a munkanélküliség, a vállalkozások száma elmarad mind az országos, mind a megyei szinttől. A gazdaság fejlesztése érdekében célunk a mikrovállalkozások támogatása és az új vállalkozások indításának ösztönzése. A térségben máig erős hagyományai vannak a mezőgazdasági termelésnek, a helyi termékek jó minőségűek. A helyi termékek előállításának támogatásával célunk a fent említett hagyományokra és tapasztalatokra építve a gazdaság fejlesztése, új vállalkozások létrehozása, hosszú távon új munkahelyek teremtése.

3. A társadalmi, gazdasági egyenlőtlenségek leküzdése

Az akcióterület egyik fő problémája a hátrányos helyzetű csoportok arányának növekedése a térségben, melyeknek tagjai munkanélküliek, alacsony végzettségűek, rossz körülmények között élnek. A programokkal egyrészt célunk a foglalkoztathatóság növelése azzal, hogy a lakosok szakmát sajátíthatnak el, szakmai tapasztalatot szerezhetnek. Másrészt a nem megfelelő körülmények között élő gyerekek, fiatalok számára olyan programok biztosítása, melyek segítségével leküzdhetik iskolai hátrányaikat, hasznosan tölthetik el szabadidejüket, kibontakoztathatják tehetségüket, ezzel megelőzve „elkallódásukat".

4. Helyi identitás és társadalmi összetartás növelése

A közös hagyományok, kultúra és történelem ellenére az akcióterületen belüli kohézió gyakran gyenge, ezért szükséges olyan intézkedések tervezése, amelyek hozzájárulnak a térségben élők összefogásához, a közös célok eléréséhez szükséges együttműködés megteremtéséhez. A fejlesztés célja, hogy olyan programok, kiadványok valósuljanak meg, amelyek növelik a lakosság kötődését a térség iránt, a közös értékek felelevenítésével erősödjön a belső összetartás. A helyi identitás erősítéséhez szükséges a települések épített örökségeinek karbantartása, az olyan szolgáltatások kialakítása, fejlesztése, mint a játszóterek, temetők, pihenőhelyek. Ezek a közösségi életnek olyan helyszínei, melyek esetében nagyon fontos, hogy a lakosság elégedett legyen vele.

5. A mezőgazdasági tevékenységek fenntartása, védelme

Az erős mezőgazdasági tradíciók ellenére a térségben megfigyelhető a mezőgazdasági tevékenységek hanyatlása, az ültetvények kivágása, a földbirtokoktól való megválás. Az egyedülálló helyi nevezetességekből (pl. tök, alma, szilva) és a lakosságban megfigyelhető mezőgazdasági szakértelemből következően szükségesnek tartjuk, hogy a gazdaságfejlesztési intézkedések részben a mezőgazdasági tevékenységekre épüljenek. Így indokolt, hogy lépéseket tegyünk a mezőgazdasági tevékenységek fenntartásáért. A fejlesztés célja, hogy a helyi termékek támogatása által a térségben a mezőgazdasági tevékenységek újra előtérbe kerüljenek.

6. A gazdaság fejlesztésével, illetve a hátrányos helyzetű célcsoport stratégiába való bevonásával csökkenthető a leszakadás

A térségben természetesen vannak kedvezőbb és hátrányosabb helyzetben lévő települések, azonban a gazdasági, társadalmi, szociális leszakadás általánosan jellemző az akcióterületre. A Helyi Fejlesztési Stratégia gazdaságfejlesztő hatása és a hátrányos helyzetű csoportok bevonása által hosszútávon csökkenthető ez a leszakadás, az új munkahelyek teremtése révén a munkaerőpiacra is bevonhatóak az érintett csoportok.

5. Horizontális célok

5.1. Esélyegyenlőség

Már a tervezési folyamatban kiemelt figyelmet kapott a fokozottan hátrányos helyzetű csoportok bevonása. Az önkormányzatokon, civil szervezeteken keresztül kerültek megkeresésre a stratégiába történő bevonás érdekében. A Tervezői Csoport tagja volt Tóth Pál, a Gacsályi Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke. 2016. május 13-án kifejezetten a hátrányos helyzetűk számára tartottunk műhelymunkát.

5.2. Környezeti fenntarthatóság

A programok megvalósítása során a környezettudatosságra nagy figyelmet szükséges fordítani: energiahatékony berendezések alkalmazása; energiafelhasználás minimalizálása; másodlagos alapanyag-felhasználás arányának növelése; környezetbarát tisztítószerek; helyi termékek és szolgáltatások előnyben részesítése; környezetbarát csomagolás; nagy kiszerelésű termékek vásárlása; újrahasznosított papír használata; papírtakarékos kommunikáció.

A védjegyminősítést megszerző termelők, vállalkozásoknak vállalniuk szükséges, hogy környezettudatos magatartást tanúsítanak az anyagok beszerzésénél, valamint a termékek és szolgáltatások értékesítése során.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

Az egyik innovációs elem a nyilvánosság minél szélesebb körben történő bevonása érdekében marketingkampány kerül lefolytatásra. Cél a térség turisztikai adottságainak, programlehetőségeinek bemutatása. Több tevékenység kerül megvalósításra a megismertetés érdekében, ilyen a térséget bemutató imázsfilm, valamint a közös turisztikai portál.

A marketingtevékenység keretében létrehozásra kerül a Szatmár védjegy, amely a stratégia több kiírásában és felhívásában is megjelenik. A védjegy kialakításával létrejön egy egységes arculat, amely garantálja az akcióterületről származó, meghatározott minőségi követelményeknek megfelelő terméket. A védjegyet minősítő rendezvényeken kapják meg azok a termelők, akik a minősítési feltételeknek eleget tesznek.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A Helyi Fejlesztési Stratégia jövőképe

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításának eredményeképpen a turisztikai kínálat bővül, az akcióterület országosan ismertebbé válik, a szolgáltatások és programok által a térség népességmegtartó ereje, valamint a helyi vállalkozások versenyképessége növekszik.

A stratégia átfogó célja a népesség életminőségének és a térség népességmegtartó képességének javítása, a jövedelemszerző képesség fokozása Szatmárban.

Támogatni kell a nem mezőgazdasági tevékenységeket (helyi energiatermelés, élelmiszer-feldolgozás, értékesítése, kézművesség stb.), az ezekre irányuló helyi mikro-, kisvállalkozásokat, a falusi-, lovas-, horgász-, kerékpáros-, és gyógyturizmus térségi fejlődését, szálláshelyeinek bővítését, a helyi hagyományok ápolását.

A vidékfejlesztési program forráselosztási arányait és a forrásokhoz való hozzáférés szabályait úgy alakítjuk át, hogy azok a mikro- és kisvállalkozások erősítését, a vállalkozói aktivitást, ez által a foglakoztatás és a vidéki életminőség javítását szolgálják.

Ugyanakkor elkötelezettek vagyunk abban is, hogy fokozottan támogassuk a természeti és kulturális örökség fenntartását, a falvak fejlesztését szolgáló programokat, javítsuk a helyi szolgáltatásokat.

A civil szervezetek, vállalkozók és állami szervek közötti együttműködés és integráció olyan szintjét kívánjuk elérni, amely lehetővé teszi egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.

2020-ra az együttműködésekre, mintaértékű vállalkozói beruházásokra alapozott helyi vidékfejlesztés jelentős eredményeket ér el a helyi termék előállítás és értékesítés, a foglalkoztatás bővítés, valamint a fiatalok elvándorlásának megállítása területén.

A cél elérése érdekében a komplex térségi fejlesztési folyamatban - a helyi partnerek segítségével – bevonásra kerülnek a LEADER intézkedésen kívüli forrásokból (pl. Rövid Ellátási Lánc Tematikus Alprogram) finanszírozott projektek is.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép	
A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításának eredményeképpen a turisztikai kínálat bővül, az akcióterület országosan ismertebbé válik, a szolgáltatások és programok által a térség népességmegtartó képessége nő, valamint a helyi vállalkozások versenyképessége is növekszik.	

	Átfogó cél(ok)	
1.	A térség vonzerejét növelő szolgáltatásfejlesztés	
2.	A kedvezőtlen társadalmi és gazdasági folyamatok mérséklése gazdaságfejlesztéssel, képzéssel, közösségi összefogással	

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Programokon résztvevők száma	8000 fő	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Fejlesztett szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma	3500 éj/év	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Fejlesztett szolgáltatást igénybevevők száma	5000 fő/év	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Újonnan létrehozott természetes fürdőhely látogatói szám	5000 fő/év	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Fejlesztett természetes fürdőhely látogatói szám	10.000 fő/év	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Új vízitúra megállóhelyet igénybevevők száma	2000 fő/év	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Új üdülőházban eltöltött vendégéjszakák száma	1200 éj/év	
1.	Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés	Marketingtevékenységgel elért személyek száma	500.000 fő	
2.	Élhető és fenntartható szatmári térség	A fejlesztésekkel érintett lakosság száma	20.000 fő	
3.	Hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségét segítő programok	A programokba bevont hátrányos helyzetű lakosság száma	3000 fő	
4.	Települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése	Rendezvényekkel elért lakosság száma	4000 fő	
4.	Települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése	Támogatott civil szervezetek tagsági száma	300 fő	
5.	Helyi termékek előállításának és mikrovállalkozások támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében	Létrehozott új munkahelyek száma	10 db	
5.	Helyi termékek előállításának és mikrovállalkozások támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében	A HACS területéről származó helyi beszállítók száma - Szatmár mintabolt védjegyes termékkel rendelkező termelők	30 fő	

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá				
		1.	2.	3.	4.	5.
1.	Kulturális és gasztronómiai rendezvények támogatása	x				
2.	Új falusi és egyéb szálláshelyek kialakítása. Meglévő, napraforgós minősítéssel rendelkező szálláshelyek fejlesztése, vagy patkós helyszín kialakítása.	x				
3.	Természetes fürdőhely létrehozása, meglévő fürdőhely fejlesztése	x				
4.	Új üdülőház létrehozása	x				
5.	Szatmár térségének népszerűsítése, marketingtevékenysége	x				
6.	Az életminőség javítását és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztések		x			
7.	Népi hagyományok felelevenítése				x	
8.	Mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termékek gyártásának támogatása					x
9.	Szatmár mintabolt kialakítása Fehérgyarmaton					x
10.	Civil szervezet közösségi célú fejlesztése				x	
11.	A hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét elősegítő foglalkoztatási programok és képzések ösztönzése			x		

Az akcióterületre általánosságban jellemző az elmaradottság, a magas munkanélküliség, alacsony iskolázottság, ezekből következően magasak a hátrányos helyzetű csoportok száma. A térségben kevés a munkalehetőség, a nagyobb beruházások elkerülik az akcióterület egyetlen városát, a terület többi részét aprófalvas szerkezet jellemzi rossz megközelíthetőséggel, ezért a vállalkozások nehezen tudnak itt érvényesülni, a már meglévő mikrovállalkozások alacsony versenyképességűek.

A Stratégiában a forrás korlátozottságából kifolyólag olyan célokat tűztünk ki, és ezekhez olyan intézkedéseket társítottunk, amelyekkel főként nem azonnal jelentkező, de hosszabb távon fennmaradó hatásokra számítunk.

A Stratégia jövőképéből levonható, hogy elsősorban egy élhetőbb Szatmár térség kialakítására törekszünk, ehhez a terület fő erényeit hívjuk segítségül, azaz a mindezidáig egyéb problémák miatt kiaknázatlan turisztikai potenciált és a térségre jellemző mezőgazdasági termelést. Az átfogó célok esetében külön került meghatározásra a turizmusfejlesztés és a gazdaság-, illetve közösségfejlesztés.

Specifikus célok

1. Térségi adottságokra épülő turizmusfejlesztés: A térség olyan kulturális (Kölcsey, Móricz), építészeti (középkori templomok, kúriák, kastélyok), természeti (Tisza, Túr, Szamos) és gasztronómiai (nemtudom szilva, dió, tök, gyümölcspálinkák) adottságokkal és örökséggel rendelkezik, melyek számos turistát vonzanának a térségbe, azonban a nem megfelelő szolgáltatások és a marketingtevékenység hiánya miatt ez nem történt meg. Ezért célunk ehhez kapcsolódóan egy

egységes arculat kialakítása, a marketingtevékenység szervezeti keretek között történő megvalósítása. A szolgáltatások fejlesztése egyrészt a meglévő szálláshelyek fejlesztését érinti (ezeknek nagy része az előző támogatási időszakban jött létre), a szálláshelyhez nem köthető szolgáltatások fejlesztését (például kerékpáros, vízi-, öko-, vadászturizmushoz kapcsolódóan), illetve a kiemelt turisztikai jelentőséggel bíró településeken a növekvő érdeklődés kielégítésére új szálláshelyek létrehozása. A természetes fürdőhely fejlesztését, illetve kialakítását elsősorban a Tisza közelsége indokolja, ahol jelenleg egyetlen kijelölt fürdőhely található. Vízitúra és megállóhely kialakítás szempontjából a Túr is releváns folyó, ami kedvelt helyszíne a kajakos túráknak. A térségre jellegéből adódóan a falusi turizmus jellemző, azonban ebből következően nem rendelkezik sehol olyan szálláshellyel, ami nagyobb csoportok (pl. osztálykirándulások) elszállásolására alkalmas, ezért indokolt egy új üdülőház kialakítása.

2. Élhető és fenntartható szatmári térség: A LEADER forrásból célunk olyan egyéb forrásból nem támogatható fejlesztésekhez is lehetőséget nyújtani, amelyek az önkormányzatok alapvető feladatainak ellátásához nyújtanak segítséget (pl. temetők, ravatalozók felújítása) vagy a lakosság komfortérzetéhez járulnak hozzá (pihenőhelyek, játszóterek). Ezek révén valóban élhetőbbé válik a térség, hiszen pont az ilyenfajta támogatások hiánya miatt sok helyen ezek a közösségi terek rendkívül leromlott, használhatatlan állapotban vannak.

3. Hátrányos helyzetű lakosság esélyegyenlőségét segítő programok: A Stratégiában többször megfogalmazásra került, hogy a térségben jelenleg is magas számú a hátrányos helyzetű lakosság, és sajnos számukban növekvés figyelhető meg. Helyzetük javításához természetesen a gazdaságfejlesztési célú intézkedések is hozzájárulnak hosszú távon, de célunk az is, hogy közvetlen segítséget kapjanak az életük jobbá tételében. Célul tűztük ki olyan programok támogatását, amelyek hozzájárulnak a munkaerőpiaci reintegrációjukhoz, illetve a fiatalokat tekintve a felzárkóztató programokkal, hasznos szabadidő eltöltéssel megelőzik az elkallódást.

4. Települési szintű és térségi kapcsolati hálók kialakulásának elősegítése és helyi identitástudat erősítése: A statisztikai adatokból egyértelműen kiderül, hogy a térségre is jellemző az ország kistelepülésein megfigyelhető állapot, az elöregedő társadalom, ami a fiatalok nagymértékű elvándorlására vezethető vissza főként. Ezért célunk a fiatalok helyben tartása, amely hosszú távon természetesen a gazdasági helyzet javításával érhető el, azonban közvetlen lépéseket is szeretnénk tenni eziránt. Célunk egyrészt olyan programok támogatása, amelyek révén a fiatalok megismerkednek lakóhelyük hagyományaival, szokásaival, ezzel is növelve bennük a település és társág iránti kötődésüket. Ennek teljesítésében a tapasztalt civil szervezetekre számítunk elsősorban, ezért célunk a szervezetek közösségű célú fejlesztése.

5. Helyi termékek előállításának és mikrovállalkozások támogatása a gazdaságfejlesztés érdekében: A turizmus fejlesztése mellett a Stratégia másik átfogó célja a kedvezőtlen gazdasági folyamatok

mérséklése gazdaságfejlesztéssel. A térség mezőgazdasági adottságaiból következően ezt egyrészt a helyi termékek előállításának támogatásával elérni. Másrészt azon mikrovállalkozások támogatása, akik más forrásból nem kapnak támogatást tevékenységük fejlesztésére.

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

1. Az intézkedés megnevezése: 1. **Kulturális és gasztronómiai rendezvények támogatása**
2. Specifikus cél:

A felhívás az 1. specifikus célhoz illeszkedik.
A meglévő turisztikai kínálat bővítésére kerül sor új programok létrehozásával, így elsősorban a térség turisztikai kínálatának vonzóbbá tételéhez járul hozzá. A programok által a helyi lakosság és a turisták is megismerhetik a szatmári térség gasztronómiai örökségét. Közvetetten a helyi vállalkozások fejlesztéséhez is hozzájárul, mert fogyasztást, eltöltött vendégéjszakákat is generál az esemény.

3. Indoklás, alátámasztás:

Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 2, 6, 7, 9; gyengeségek: 8, 17; lehetőségek: 6, 7; veszélyek: 8
Kapcsolódó fejlesztési szükségletek: 1.
A térség gazdag épített, kulturális örökséggel, valamint gasztronómiai múlttal is rendelkezik, azonban a kézzel fogható attrakciók mellett a turizmus fellendítéséhez szükség van az ezekhez kapcsolódó programokra is, hogy a turistáknak komplett turisztikai szolgáltatást tudjunk nyújtani. Az intézkedéssel célunk az ezekre az adottságokra épülő turizmusfejlesztés, a meglévő turisztikai kínálat bővítése, a lehetőségek bemutatása.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Az önkormányzatok turisztikai kínálat bővítésére kapnak támogatást, amely kapcsán az odaérkező turistáknak, valamint a helyi lakosságnak bemutatják a térség gasztronómiáját és kulturális örökségét egymásra épülő, egymást kiegészítő rendezvényeken keresztül. A látogatók olyan egész napos szervezett programsorozaton vesznek részt, amelyek által egyrészt betekintést nyernek a térségi gasztronómiába. A programokon résztvevők megkóstolják a tradicionális leveseket, főételeket, desszerteket. Másrészt a térségi nevezetességek kerülnek megtekintésére (templomok, kúriák, kastélyok), valamint hagyományőrző programok (népzenei, néptánc előadások) színesítik a rendezvényt.
A program több helyszínen valósul meg. A rendezvények egész napon (esetlegesen több napon keresztül) át tartanak, így a falusi turizmus keretén belül eltöltött vendégéjszakákat is növeli az esemény.

Támogatható tevékenységek:

- marketing tevékenység (reklám- és marketingkampány, hirdetés /max. 5%/)
- rendezvény szervezése; lebonyolítása; biztosítása
- a rendezvény lebonyolításához kapcsolódó eszközök beszerzése, bérlése
- bérleti díj
- fellépő/ előadó megbízási díja és járulékai
- alapanyag-beszerzés
- étkezés, ellátás költségei (max. 15%)
- projektmenedzsment költsége (max. 5%)

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program: 2.A. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére prioritási tengely,

1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

Az intézkedés egyértelműen kapcsolódik a LEADER ezen intézkedéséhez, hiszen mindkettő turizmusfejlesztésre irányul. Kiegészítő jellege abban mutatkozik meg, hogy a TOP felhívás keretében rendezvények szervezése nem támogatható tevékenység, azonban lehetővé teszi a turisztikai vonzerők infrastrukturális fejlesztését, melyekhez kapcsolódóan a LEADER támogatás révén a rendezvények megvalósíthatóak.

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: GINOP 7 Turizmus prioritási tengely

A prioritás célja olyan fejlesztések támogatása, amelyek hozzájárulnak természeti és kulturális örökségünk megóvásához, az örökséghelyszínek gazdasági fenntarthatóságát szolgálják. Maguk a rendezvények tehát ebben az esetben sem támogathatóak, így nincs átfedésben a LEADER intézkedéssel, a turisztikai attrakciók fejlesztésének lehetősége pedig kiegészíti azt.

6. A jogosultak köre:

- helyi önkormányzat
- önkormányzati társulás
- civil szervezet
- egyház
- mikrovállalkozás
- természetes személy

7. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok:

- A támogatást igénylő szervezet rendelkezik a Felhívás céljainak eléréséhez szükséges szakmai tapasztalatokkal

- A támogatást igénylő szervezet rendelkezik a Felhívás céljainak eléréséhez szükséges humán erőforrásokkal és infrastrukturális feltételekkel, illetve az ezek biztosításához szükséges cselekvési tervvel
- A projekt megvalósításához szükséges szervezeti feltételek rendelkezésre állnak (humán feltételek és a szervezeti stabilitást biztosító feltételek)
- A projektmenedzsment feladatok ellátásának módja bemutatásra kerül
- A projekt akkor támogatható, ha helyi szereplők együttműködésével jön létre.
- A projektben együttműködési megállapodás keretében előzetesen biztosítani kell legalább egy helyi/térségi előadó csoport fellépésének a lehetőségét, és/vagy együttműködési megállapodás keretében biztosítani kell legalább egy helyi termék előállító számára a rendezvény keretén belüli bemutatkozási lehetőséget.
- A helyi alapanyagok előnyben részesítése a beszerzés során (80%)
- A rendezvény megvalósítása során kötelező a környezettudatos magatartás (például újrahasznosítható anyagból készült poharak, evőeszközök használata)
- Gasztronómiai programok esetében idősek bevonása
- a rendezvényen 1 fő résztvevőre jutó költség

8. Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 15 millió Ft
- a támogatás aránya: ingyenes program esetén 95%, belépőjeggyel látogatható események esetén 50%
- a projektméret korlátai: minimum 500.000 Ft, maximum 1.500.000 Ft
- a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- A támogatott projektek száma (db): legalább 10-20 db
- A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): 15 önkormányzat vagy annak társulása; 5 civil szervezet vagy egyház

Az intézkedés megnevezése:

2. Új falusi és egyéb szálláshelyek kialakítása. Meglévő, napraforgós minősítéssel rendelkező szálláshelyek fejlesztése, vagy patkós helyszín kialakítása.

1. Specifikus cél: A felhívás az 1. specifikus célhoz illeszkedik.

   Cél a helyi gazdaság megerősítése a vállalkozások fejlesztése és az alternatív jövedelemszerzési lehetőségek támogatása által. A turisztikai kínálat vonzóbbá tétele új szálláshelyek kialakításával, a már meglévő szálláshelyek minőségi fejlesztésével, a szolgáltatások bővítésével. Közvetetten hozzájárul a helyi gazdaság fejlesztéséhez, eltöltött vendégéjszakákat generál az akcióterületen.

2. Indoklás, alátámasztás:

   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 5, 6, 7, 12; gyengeségek: 8; lehetőségek: 6, 7; veszélyek: 8

   Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 1.

   Az előző, 2007-2013-as időszakban mintegy 80-90 szálláshely jött létre, az intézkedés egyrészt ezeknek a minőségi fejlesztésére nyújt segítséget. Olyan fejlesztéseket kívánunk támogatni, amelyek az illetékes szövetségek által meghatározott szempontrendszer alapján történnek, így biztosítva azok kihasználtságát. Új szálláshelyek létrehozása a turisztikailag kiemelt jelentőségű településeken a látogatószám és vendégéjszakák száma alapján indokolt. A térségen át folyik a Tisza, a Túr és a Szamos, melyek kedvelt célpontok a vízitúrákat és horgászatot kedvelők számára, valamint ökoturisztikai látnivalókkal is szolgálnak. A térségben több kerékpártúra útvonal is fellelhető, élővilága miatt a vadászturisták is visszatérő vendégek, ezért indokoltak ezekhez a tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése, kialakítása.

3. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

   1. célterület: meglévő, működő falusi szálláshely, szolgáltatás épületének korszerűsítése, felújítása, bővítése. (Alacsonyabb komfortfokozatúak esetén 4 napraforgós minősítés elérése)

   2. ***célterület:*** új falusi szálláshely, szolgáltatás esetén meglévő épület felújítás, korszerűsítés, bővítés (Legalább 4 napraforgós minősítés elérése)

   3. célterület: szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatások (falusi vendégasztal, horgász-, vadász-, kerékpáros-, vízi-, ökoturisztikai szolgáltatások) kialakítása

   Továbbá mindhárom célterület esetén:

   - tervdokumentáció elkészítése
   - szakértői szolgáltatás
   - hatósági, eljárási díjak

- szálláshelyhez, szolgáltatáshoz köthető eszközök, gépek beszerzése
- marketing tevékenység (a támogatási összeg legfeljebb 5%-ig)
- képzési költségek

4. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
   - Vidékfejlesztési Program: M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)

Az intézkedésen belül két alintézkedés releváns a LEADER támogatás szempontjából, a 6.2.1 Nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása, valamint a 6.4.1 Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése. A két intézkedés tevékenység diverzifikációra, szolgáltatásfejlesztésre, falusi turizmus fejlesztésére irányul, így ezáltal összhangban van jelen LEADER intézkedéssel, azonban le is határolható, hiszen ezekben a konstrukciókban mikrovállalkozások csak mezőgazdasági termelőként indulhatnak, természetes személyek pedig csak vállalkozás indítása esetén pályázhat.

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program: 2.A. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére prioritási tengely,
  1.2.Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

Az intézkedés egyértelműen kapcsolódik a LEADER ezen intézkedéséhez, hiszen mindkettő turizmusfejlesztésre irányul. Kiegészítő jellege abban mutatkozik meg, hogy a TOP felhívás keretében a szállásfejlesztés nem támogatható tevékenység, azonban lehetővé teszi a turisztikai vonzerők infrastrukturális fejlesztését, melyekhez kapcsolódóan a LEADER támogatás révén a szállások és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése megvalósítható.

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: GINOP 7 Turizmus prioritási tengely

A prioritás célja olyan fejlesztések támogatása, amelyek hozzájárulnak természeti és kulturális örökségünk megóvásához, az örökséghelyszínek gazdasági fenntarthatóságát szolgálják. Szálláshelyek fejlesztése tehát ebben az esetben sem támogathatóak, így nincs átfedésben a LEADER intézkedéssel, a turisztikai attrakciók fejlesztésének lehetősége pedig kiegészíti azt.

- Bejárható Magyarország Program

A LEADER intézkedés célja például vízi- és kerékpáros turisztikai szolgáltatások fejlesztése, ami hozzájárul a BMP kijelölt túraútvonalainak színvonalához, például pihenőhelyek, eszközbérlési lehetőségek kialakításával.

5. A jogosultak köre:
   - Természetes személyek
   - Önálló tevékenységet végző magánszemélyek
   - Mikrovállalkozások

6. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok:
   - A tervezett fejlesztés kimutatható gazdaságfejlesztési hatással bír a térségben, amely az üzleti tervben bemutatásra került:
     - közvetlen és közvetett munkahelyteremtés;
     - várható multiplikátorhatás.
   - Induló szálláshelyek esetén legalább 3 turisztikai szolgáltatás biztosítása, melyek közül kettő a szálláshely saját szolgáltatásaként jelenik meg.
   - Meglévő, működő szálláshely fejlesztése legalább még egy új szolgáltatás (saját vagy együttműködésben végzett) kialakításával, fejlesztésével (pl.: agro-horgász-lovas-kerékpáros-gasztronómiai turisztikai) - együtt jelenik meg a kérelemben
   - Már meglévő falusi szálláshely fejlesztés esetén a 4 napraforgós védjegy minősítés megszerzése kötelező a projekt eredményeképpen.
   - Mind a három célterület esetén együttműködés a településről/térségből legalább 3 turisztikai szolgáltatóval és legalább 2 helyi termék előállítóval. (Együttműködési megállapodás szükséges a fenntartási időszakra).
   - A kérelmező köteles a fejlesztéssel érintett tevékenységről a megvalósulást követően információkat szolgáltatni a SZLKE HACS részére a térség turisztikai szolgáltatásait bemutató tematikus adatbázisban való szerepeltetés céljából.
   - Környezetkímélő technológia / technika / gép / eszköz beszerzése, bevezetése.
   - „Infosarok" létrehozása, ahol térségünk bemutatható értékei, a turisztikai szolgáltatók, helyi termékesek információi jelennek meg.
   - Egy pályázati időszakban egy ügyfél egy alkalommal támogatható az intézkedésből.
   - Egy településről egy célterületen belül maximum 2 pályázat támogatható.
   - Turisztikai attrakciók közelsége
   - A bevezetni kívánt szolgáltatások száma
   - Munkahelyteremtés esetén pályakezdő, női, 50 év feletti munkavállaló előnyben részesítése

7. Tervezett forrás:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 120.000.000 Ft (60.000.000 Ft az 1. és 3. célterületre, 60.000.000 Ft a 2. célterületre)
   - a támogatás aránya: 70%
   - a projektméret korlátai:

   - meglévő szálláshelyek minőségi fejlesztése esetén (1. célterület): 500.000-4.000.000 Ft

   - új szálláshely és szolgáltatás kialakítása esetén (2. célterület): 5.000.000-20.000.000 Ft

   - szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatások kialakítása esetén (3. célterület): - 300.000- 3.000.000 Ft

- a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás

8. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I-II. félév

9. Kimeneti indikátorok:
   - A támogatott projektek száma (db): legalább 10-20
   - (3 új szálláshely, 15 meglévő szálláshely fejlesztése)
   - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db):
     - mikrovállalkozás: 6 db
     - önálló tevékenységet végző magánszemély:5 db
     - természetes személy:8 db

1. Az intézkedés megnevezése: **3. Természetes fürdőhely létrehozása, meglévő fürdőhely fejlesztése és vízi túra útvonal megállóhelyének fejlesztése**

2. Specifikus cél: A felhívás az 1. specifikus célhoz illeszkedik.
   Az akcióterület turisztikai kínálatának bővítése, színesítése a cél, ezen belül is elsősorban a víziturizmus lehetőségeinek fejlesztése, közvetetten a helyi gazdaság erősítéséhez is hozzájárul.
   A turisták a részt vesznek a helyi-, térségi rendezvényeken, ezáltal megismerik a szatmári térség kultúráját, a hagyományokat.

3. Indoklás, alátámasztás:
   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 5, 6; gyengeségek: 8; lehetőségek: 6, 7; veszélyek: 8
   Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 1.
   Az akcióterület felszínét több folyó tagolja: Tisza, Szamos, Túr, Kraszna és mellékvizeik, így kiváló lehetőségek biztosítanak a víziturizmus kialakításához, fejlesztéséhez. Egy új természetes fürdőhely kialakításával, vagy meglévő fejlesztésével nő a térség turisztikai kínálata, növekszik a szálláshelyek szolgáltatásainak kínálata, bővülnek az eltöltött vendégéjszakák. A Bejárható Magyarország Program kiváló lehetőséget kínál a víziturizmus fellendítéséhez, az ehhez szükséges infrastrukturális követelmények pedig megvalósíthatóak a LEADER intézkedésből.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   A hatályos rendelkezések alapján az új természetes fürdőhely kialakításával, meglévő fürdőhely esetén a szolgáltatás színvonalának emelésével kapcsolatos költségek:
   - ingatlanvásárlás

- hatósági-, eljárási díjak
- terület előkészítés, tereprendezés,
- építés, felújítás
- eszközbeszerzés
- marketingtevékenység

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
   - Terület- és Településfejlesztési Operatív Program: 2.A. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére prioritási tengely,
     1.2.Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

A TOP turisztikai intézkedése nem támogathatónak minősíti többek között a Tisza folyó mentén megvalósítandó vízi turizmushoz kapcsolódó fejlesztéseket. Azonban a fürdőhelyhez és kajakos megállóhelyhez kapcsolható olyan, a természeti értékek bemutatására irányuló projekt, mely a TOP felhívásból támogatható.

   - Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: GINOP 7 Turizmus prioritási tengely

Az intézkedés a Bejárható Magyarország Programhoz való csatlakozáshoz szükséges infrastrukturális fejlesztésekhez járulhat hozzá.

6. A jogosultak köre:
   - helyi önkormányzat
   - mikrovállalkozások
   - természetes személyek

7. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok:
   - Az alábbi és egyéb kapcsolódó rendelet, szabályzat figyelembevétele kötelező a tervezés, megvalósítás során: 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről.
   - A fejlesztés megalapozottsága
   - A projekt illeszkedése a helyi adottságokhoz
   - Munkahelyteremtés
   - Fejlesztett szolgáltatások száma

8. Tervezett forrás:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 24 millió Ft
   - a támogatás aránya: nettó finanszírozású, 95%, jövedelemtermelő beruházás esetén 70%
   - a projektméret korlátai: minimum 1.000.000 Ft, maximum 8.000.000 Ft

- a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I.-II. félév

10. Kimeneti indikátorok:
    - A támogatott projektek száma (db): 3
    - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): 3 önkormányzat/mikrovállalkozás/ természetes személy

1. Az intézkedés megnevezése**: 4. Új üdülőház létrehozása**

2. Specifikus cél: A felhívás az 1. specifikus célhoz illeszkedik.
   Az akcióterület szálláshely kínálatának bővítése a cél, amely munkahelyet teremt, tehát a helyi gazdaság fejlesztését is támogatja. A turisták részt vesznek a helyi-, térségi rendezvényeken, ezáltal megismerik a szatmári térség kultúráját, a hagyományokat.

3. Indoklás, alátámasztás:
   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 6, 7, 12; gyengeségek: 8, 18; lehetőségek: 6, 7; veszélyek: 8
   Kapcsolódó fejlesztési szükségletek: 1.
   A Szatmár LEADER területén lévő önkormányzatok nem rendelkeznek nagyobb csoport elszállásolására alkalmas szálláshellyel. Az új létesítmény kialakításával a turisztikai szezon meghosszabbodik, mivel nagyobb létszámú csoportok, iskolai osztályok elszállásolásra alkalmas.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   - építés, felújítás, bővítés
   - ingatlan-, telekvásárlás
   - hatósági-, eljárási díjak
   - tervdokumentáció elkészítése
   - műszaki szakértői szolgáltatás
   - eszközbeszerzés a szálláshely berendezéséhez
   - honlap készítése
   - marketing

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Nincs kapcsolódási pont másik OP-val.

6. A jogosultak köre:
   - Helyi önkormányzat
   - Civil szervezet

7. Jogosultsági kritériumok:
   - A szálláshely kialakítását és működését szabályzó rendelet figyelembe vétele kötelező a tervezés és megvalósítás során: 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről
   - Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv (2010/31/EU) szerint legkésőbb 2014-től minden új épület és jelentős felújítási projekt esetében alkalmazni kell az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelményeket.
   - férőhelyek száma
   - szolgáltatások száma

8. Tervezett forrás:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 45.000.000 Ft
   - a támogatás aránya: 70%
   - a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft- 45.000.000 Ft
   - a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás

8. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017.

9. Kimeneti indikátorok:
   - A támogatott projektek száma (db): 1
   - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): 1 önkormányzat/civil szervezet

1. Az intézkedés megnevezése: **5. Szatmár térségének népszerűsítése, marketingtevékenysége**

2. Specifikus cél: A felhívás az 1. specifikus célhoz illeszkedik.
   Az akcióterületen magas a turisztikai potenciál, ami egy fontos kitörési pont az elvándorlással, elöregedéssel, magas munkanélküliséggel sújtott falvakban. Szórványosan már most is számos falusi turizmussal foglalkozó vállalkozás kínál szolgáltatásokat, amelyeket programokkal,

helytörténeti gyűjteményekkel a turizmusban rejlő lehetőségeket felismerő civil szervezetek és önkormányzatok egészítenek ki. Hiányzik azonban az egységes térségi marketing, program- és szolgáltatás szerkezete. Különösen fontos, hogy a várhatóan hosszú távon megnövekvő számú vendégek számára színvonalas turisztikai szolgáltatásokat tudjunk kínálni. Ehhez szükséges a turisztikában érdekelt szolgáltató szervezetek összefogása és közös fellépése. A Szatmár védjegy egy olyan közösségfejlesztő módszer, ami ötvözi a turisztika elveit, a gazdaságfejlesztést, valamint a helyi értékfeltárást és bemutatást.

A módszer terjesztésével és ösztönzésével lehetőséget teremtünk az érdekelt felek számára a sikeres bekapcsolódásra és részvételre a turisztikai szolgáltatások területén.

3. Indoklás, alátámasztás:

Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 2, 5, 6, 7, 8, 9, 12; gyengeségek: 8, 17; lehetőségek: 6, 7, 10, 17; veszélyek: 8

Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 1.

A Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület a 2007-2013-as időszakban is jelentős lépést tett az egységes térségi identitás alapjainak lerakása érdekében. A térség belső kohézióját segítő, az egységes identitás erősítését szolgáló és az ezt támogató marketingkommunikációs, információszolgáltatási, valamint az egyes kiemelten fontos térségi együttműködési területeket érintő (helyi gazdaságfejlesztés, kultúra) szervező és koordinációs feladatokat egy egységesülő és erősödő szakmai együttműködés, koordináció mellett szükséges ellátni a jövőben. A Szatmári identitást, a hatékonyabb és professzionálisabb térségi koordinációt igénylő kiemelt kapcsolódó területek jövőbeni fejlesztésének biztosítása elengedhetetlenné és szükségessé teszi egyes kulcsfejlesztések központi tervezését, támogatását és megvalósítását.

A fejlesztés eredményeként létrejön a térséget lefedő egységes turisztikai csomag és ernyőszervezet.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

- a Szatmári térség identitásának és egységes kommunikációjának, arculatának, szervezeti együttműködések erősítéséhez kapcsolódó költségek;
- Szatmár szabadidős desztinációs és térségi, helyi termék menedzsment szervezet létrehozásához, szervezeti kereteinek kialakításához kötődő; tematikus utak, hálózatok kialakítása, fogyasztói közösségek és térségi rekreációs szolgáltatások fejlesztéséhez kapcsolódó költségek;
- a tematikus utak, hálózatok marketingjéhez, kommunikációjához, promóciójához, bemutatásához kötődő költségek;
- egyéb térségi fejlesztésekhez kapcsolódó (a helyi infópontok, helyi termék polcok/pontok kialakítása; térségi kommunikációs termékek készítése; egységes térségi, települési, szolgáltatói beléptető és információs táblák készítése és kihelyezése; térségi és tematikus kiadványok és

prospektusok készítése; térségi képzési, oktatási és egyéb programok megvalósítása; térségi pályázati, agrár, gazdasági és szakmai tanácsadás, tájékoztatók, képzések, akciók, ismeretterjesztések szervezése és marketingkommunikációja) költségek: bérköltség és járulékai; szervezési és rezsiköltségek; terület-előkészítés és területrendezés; infrastrukturális beruházások; eszközbeszerzés; képzés költségei; rendezvényszervezés költségei; terv- és tanulmánykészítés; marketingkommunikációs tevékenységek; egyéb projektmenedzsment költségek

- új kiadványkészítés: kiadvány előkészítése, borító és belívek grafikai tervezése, tördelése, szerkesztése, nyomdai előkészítése, sokszorosítása
- meglévő települési, térségi kiadványok újbóli megjelentetése
- szerzői jog megvásárlása, jogdíj
- adatgyűjtés, kutatói munka költsége
- szakértői szolgáltatás díja, járulékai
- leporelló/ szórólap/ térkép tervezésének, elkészítésének és sokszorosításának költsége
- utazási kiállításon való megjelenés
- tanulmányutak költsége
- fordítás költsége
- Szatmár védjegy kialakításnak költségei (bejegyzés, brand tervezése, reklámköltség)
- PR és marketing kampány lebonyolítása

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

- Vidékfejlesztési Program: M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)

A LEADER intézkedés részét képezi a térségi pályázati, gazdasági és szakmai tanácsadás, tájékoztatók, képzések, akciók, ismeretterjesztések szervezése. E révén kapcsolódik a VP M06 intézkedéshez, hiszen azok a személyek, vállalkozások, akik a támogatás révén elindítják saját turisztikai vagy egyéb témájú tevékenységüket, ehhez a szervezethez fordulhatnak tanácsadás céljából.

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program: 2.A. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére prioritási tengely,

  1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

A TOP turizmusfejlesztés intézkedésben a marketingtevékenység megjelenik, de önállóan nem támogatható tevékenységként. A Szatmári arculat, marketing kialakítása tehát kiegészíti a turisztikai vonzerők infrastrukturális fejlesztését.

- Bejárható Magyarország Program

Az intézkedés a BMP által a térségben kijelölt túraútvonalak népszerűsítéséhez járul hozzá.

6. A jogosultak köre:
   - civil szervezetek
   - egyházak

7. Jogosultsági, kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- Alapelvek, definíciók: Szabadidős desztináció menedzsment szervezet: a Szatmár Leader HACS által összefogott szolgáltatói hálózat, amely a Szatmári térség, mint szabadidős desztináció termékeit és egyéb szolgáltatásait egységben, komplex módon kezelő partnerek hosszú távú szervezett együttműködése annak érdekében, hogy a látogató élményét és a turisztikai hatásokat optimalizálják a fenntarthatóság szempontjait figyelembe véve.
- Kiválasztási kritériumok: Közvetlenül szolgálja a vidéki gazdaság fejlődését, térségi szabadidős szolgáltatást hoz létre vagy emeli annak minőségét. Közvetlenül hozzájárul a Szatmári térség helyi identitása, sajátosságai, a szabadidős desztináció hálózat és menedzsment szervezet, valamint a Szatmári Helyi Termék és Szatmári védjegy megismertetéséhez és erősítéséhez. Kizárólag egynél több település egynél több megvalósítási helyét érintő fejlesztések támogathatók.
- Kiadványokra vonatkozóan az elkészítendő példányszám minimum 300 db.
- Az elkészült kiadványt a pályázó köteles bemutatni a Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület közgyűlésén.
- A pályázó köteles a kiadványokból bemutató példányokat elhelyezni legalább 2 települési/térségi helyszínen (pl. tájházakban, vidékfejlesztési és települési rendezvényeken, térségi falusi szálláshelyeken, települési könyvtárakban, IKSZT-kben).
- az igényelt támogatás összegével megegyező szakmai referencia bemutatása

8. Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 34.000.000 Ft
- a támogatás aránya: 95%
- a projektméret korlátai: 1.000.000 Ft- 10.000.000 Ft
- a támogatás módja: hagyományos vagy egyszerű

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-2018.

10. Kimeneti indikátorok:

- A támogatott projektek száma (db): 3-10
- A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): 3-10 civil szervezet, egyház

1. Az intézkedés megnevezése: **6. Az életminőség javítását és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztések**

2. Specifikus cél:
   A 2. specifikus célhoz illeszkedik.

3. Indoklás, alátámasztás:
   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 5; gyengeségek: 12, 18; lehetőségek: -; veszélyek: 14
   Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 4.
   Az épített és a természeti környezet kedvező állapota nélkülözhetetlen az életminőség javításához a térségben, kiemelten a kistelepüléseken, illetve fejlesztésük szükséges azt szolgáló rendszerek működéséhez, fejlesztéséhez. A környezet természeti elemei több esetben csak átlagos vagy az alatti, míg épített elemei zömében leromlott állapotban vannak, amelyek rontják a tájképi szépséget és csökkentik a településképi összhangot. A környezet rendezettségét, a természeti élőhelyek védelmét, egységes megjelenését, arculatát szolgáló innovatív kisléptékű beruházásokat az épület-, gép- vagy infrastruktúra-fejlesztések háttérbe szorítják a 2014-2020-as időszak operatív programjainak támogatásai között is. A vidéki önkormányzatoknak, egyházi és civil közösségeknek ugyanakkor ezek megtervezésére és kialakítására is szűkösek az anyagi és emberi erőforrásaik, pedig az életminőségre gyakorolt jelentős hatásuk elvitathatatlan.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   - Bűnmegelőzés fejlesztése
   - Épített örökség megóvása
   - Játszóterek kialakítása
   - Eszközbeszerzés
   - Pihenőhelyek kialakítása
   - Településen élők életszínvonalának javítása

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
   - Vidékfejlesztési Program: M07 - Alapvető szolgáltatások és a falvak megújítása a vidéki térségekben (20. cikk)

A VP intézkedés keretében lehetőség nyílik olyan alapvető szolgáltatások fejlesztésére, mint például a szennyvíz, helyi piac, utak, azonban olyan szintén nagyon fontos szolgáltatásokra nincs jelenleg támogatási forrás, mint például a játszóterek, pihenőhelyek, ravatalozók fejlesztése. A LEADER intézkedés ezen szolgáltatások támogatásával kiegészíti a VP intézkedést.

6. A jogosultak köre:
   - helyi önkormányzat
   - egyház

7. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok:
   - Településenként 1 projekt támogatható,
   - Építési beruházásnál kötelező belső felújítás (minimum 5%),
   - HACS honlapjára való megjelenéshez emlékeztető és fotódokumentáció megküldése a beruházásról legkésőbb az utolsó elszámolás benyújtásakor,
   - A projekt költségvetése a költséghatékonyság elveit tükrözi
   - Közvetlenül szolgálja a környezet fejlesztését vidéken új értéket létrehozva vagy a meglévők állapotának javításával
   - A projekt valós igényeken és szükségleteken alapul

8. Tervezett forrás:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 65.000.000 Ft
   - a támogatás aránya: 95%
   - a projektméret korlátai: 500.000 - 5.000.000 Ft
   - a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-2018

10. Kimeneti indikátorok:
    - A támogatott projektek száma: 21-50 db
    - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:
    - legalább 21 db helyi önkormányzat/ temető üzemeltetéséért felelős vállalkozás/egyház

1. Az intézkedés megnevezése: **7. Népi hagyományok felelevenítése**

2. Specifikus cél:
   A 4. specifikus cél eléréséhez járul hozzá.

3. Indoklás, alátámasztás:
   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 2, 7, 8, 9, 10; gyengeségek: 2, 13, 14; lehetőségek: 9; veszélyek: -
   Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 4.

Ahogy az a kisebb településekre általánosságban jellemző, a szatmári térségben is megfigyelhető a társadalom elöregedése, a fiatalok nagymértékű elvándorlása. Hosszú távon a probléma kezelése a gazdaság fejlesztésével lehetséges, de közvetlen lépéseket is kívánunk tenni ennek érdekében. A népi hagyományok felelevenítése helyi lakosság szempontjából kiemelkedő jelentőségű, hiszen az emberek számára fontos, hogy megismerkedjenek gyökereikkel és tudásukat másokkal is megosszák. Azáltal, hogy a fiatalok megismerik lakóhelyük hagyományait, szokásait, növekszik bennük a kötődés településük iránt.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   A rendezvényeken a helyi és környékbeli lakosok illetve turisták részvételére számítunk. Így a hagyományok, néptáncok, népdalok, kézművesség bemutatásával a térség turisztikai vonzerejét is növeljük.
   - oktatás költsége (előadó díja, szervezési költségek)
   - rendezvény, tábor szervezése, lebonyolítása
   - eszközbeszerzés (max. 30%)
   - marketing (max. 5 %)
   - étkezés, ellátás költsége (max. a rendezvény összköltségének 20%-a).
   - szállás költsége,
   - rendezvényhez szükséges eszközök bérlése (hangosítás, kivetítés, színpad technika, stb)
   - a rendezvényhez, táborozáshoz kapcsolódó kis értékű tárgyi eszközök beszerzése,
   - foglalkozások lebonyolításához tartozó anyagköltség,
   - útiköltség,
   - belépői díjak,
   - felügyeleti díjak, szakmai oktató (pl. túravezető, helyi termék előállító, stb.) díjazása,

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
   - Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program: 2.A.1.PRIORITÁSI TENGELY: Együttműködő társadalom

Az EFOP intézkedés egyik célja a vidéki fiatalok aktivitásának támogatása, a helyben maradásuknak ösztönzése. Jelen LEADER intézkedéssel olyan hagyományőrző rendezvényeket, táborokat, foglalkozásokat fogunk támogatni, amelyek révén a fiatalok megismerkedhetnek a térség kultúrájával, a régi szokásokkal, mesterségekkel, így aktívan eltölthetik szabadidejüket, miközben nő kötődésük szülőhelyük iránt.

6. A jogosultak köre:
   - civil szervezet
   - helyi önkormányzat

- nemzetiségi önkormányzat

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:
   - A projekt költségvetése a költséghatékonyság elveit tükrözi
   - A projekt összhangban áll az intézkedés céljaival
   - Helyi szükségletekre, igényekre épül
   - Idősek bevonása
   - Az esélyegyenlőségi szempontok érvényesülnek
   - Az eredmények eléréséhez szükséges tevékenységek részletesen bemutatásra kerültek, és a tervezett tevékenységek szükségesek a célok eléréséhez
   - A projekt hosszú távú hasznosulása bemutatásra került és alátámasztott

8. Tervezett forrás:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 15.000.000 Ft
   - a támogatás aránya: 95%
   - a projektméret korlátai: 300.000-2.500.000 Ft
   - a támogatás módja: egyszerűsített költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-2018.

10. Kimeneti indikátorok:
    - A támogatott projektek száma: 6-30 db
    - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: 3-15 db civil szervezet, 3-15 önkormányzat

1. Az intézkedés megnevezése: **8. Mikrovállalkozások fejlesztése, Helyi termékek gyártásának támogatása**

2. Specifikus cél:
   Az intézkedés az 5. számú specifikus célhoz kapcsolódik.
   A helyi gazdaság megerősítése a mikrovállalkozások fejlesztése és az alternatív jövedelemszerzési lehetőségek támogatása által. A helyi termék előállításán és piacra jutásán alapuló versenyképes helyi gazdaság megerősítése.

3. Indoklás, alátámasztás:
   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 1, 2, 3, 11; gyengeségek: 3, 4, 5, 10; lehetőségek: 3, 5, 10, 11, 15; veszélyek: 1, 3, 4, 5, 11, 14

Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 2.

A LEADER térségben alacsony a gazdasági aktivitás. A helyi vállalkozások alacsony foglalkoztatottsággal bírnak, ugyanakkor a térségben jelentős probléma a tartós és a magas munkanélküliség. Rossz tőkeellátottságukból fakadóan, egyéb fejlesztési forráshoz való jutásuk is csak korlátozott mértékű. A térség lemaradása konzerválódni látszik, mivel a korábbi gazdaságfejlesztési projektek hatása csak időleges és parciális volt. A térségi mikrovállalkozások kismértékű támogatása, az ágazati operatív programokból nem lehetséges, így szükséges számukra a könnyen hozzáférhető támogatások biztosítása.

A mikrovállalkozások megerősítésével, új mikrovállalkozások indításával nemcsak a munkanélküliség csökkenthető, hanem a lakosság helyben tartásában is fontos szerepet játszhat. Az új fejlesztésekkel új szolgáltatások indulhatnak, új termékek kerülhetnek előállításra, ami további piaci lehetőségeket nyithat meg, bevétel növekedést eredményezhet.

A térségben régebbre nyúló hagyománya van a kézműves tevékenységeknek, és az élelmiszer jellegű, helyi termékek előállításának. Erre a lakosság részéről is fogadókészség van. Kézműveseinek nagy része a LEADER-térségen belül él. Helyi rendezvényeken, jelentős számban árusítják termékeiket.

A helyi termék előállítás támogatása, a helyi gazdaság erősödését eredményezi, így továbbra is szükségszerű a helyi termékek előállításának és piacra jutásának támogatása.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

1. *célterület:* Mikrovállalkozások fejlesztése

- eszköz- és gépbeszerzés
- marketingköltség
- Meglévő épület(ek) korszerűsítése, bővítése, fejlesztéshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, kiépítése

***2. célterület:* Helyi termékek gyártásának támogatása**

- meglévő épület korszerűsítése, bővítése, felújítása
- fejlesztéshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése
- élelmiszer alapanyagú helyi termékek előállításához kapcsolódóan az alapanyagok feldolgozásának és a kész termékek csomagolásának technológia fejlesztése
- a megfelelő időben történő piacra juttatást lehetővé tevő tároló helyiség kialakítása
- helyi hagyományos kézműves és népművészeti termékek előállításának technológiai fejlesztése
- helyi termékek bemutatását, népszerűsítését szolgáló infrastruktúra kialakítása

- értékesítési csatornák kiépítésének keretében korszerű és hatékony marketingeszközök alkalmazása
- a tevékenységhez kapcsolódó gépek, eszközök beszerzése
- képzési költségek
- hálózati tagdíj és védjegyhasználat költségei
- projektmenedzsment költségei (max. 5%)
- Helyi termék fogalma: a LEADER HACS illetékességi területén honos, vagy ott megtermelt, helyben kialakult eljárások, receptek alkalmazásával, nem nagyüzemi keretek között előállított termék.

  Kézműves termék: helyi alapanyagokból, vagy jelentős helyi élőmunka ráfordítással készülő termék.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
   - Vidékfejlesztési Program: M03 - A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei (16. cikk)

A LEADER és VP intézkedések közötti kapcsolódási pont, hogy mindkettő minőségrendszerekben való részvételre ösztönöz, és ehhez kapcsolódó tevékenységeket, költségeket támogatnak. A lehatárolódás abban jelentkezik, hogy míg a VP adott minőségrendszerekhez való csatlakozást támogat, a LEADER a saját, Szatmár védjegy megszerzését fogja támogatni.

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program: 1. Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása

Tény, hogy Magyarországon a mikrovállalkozások vannak többségben a kis- és középvállalkozások számához képest. A GINOP-ban megjelenő felhívások azonban sokak számára nem elérhető lehetőség, mert a minimum támogatási összegekhez biztosítandó önerő sem áll rendelkezésre. Erre nyújt megoldást a LEADER intézkedés.

- Vidékfejlesztési Program: M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)

A 6.3 intézkedésben meghatározott STÉ-vel rendelkező termelők kérelmezhetnek támogatást, a LEADER intézkedésben azonban azok is pályázhatnak, akik nem (csak) saját maguk által megtermelt termékek feldolgozását tűzik ki célul, hanem a másoktól felvásároltakat is. A 6.2 intézkedésben csak új vállalkozások indítása támogatott, a nem mezőgazdasági tevékenységet már évek óta végzők így kiesnek a támogatásból.

- Vidékfejlesztési Program: M04 - Beruházások tárgyi eszközökbe (17. cikk)

A 4.2 intézkedésben csak teljes lezárt üzleti évvel rendelkező vállalkozásokat és mezőgazdasági termelőket támogat, így a feldolgozói tevékenységet indítani kívánók csak a LEADER intézkedésből kaphatnak támogatást.

6. A jogosultak köre mindkét célterület esetén:
   - egyéni vállalkozó
   - mikrovállalkozás
   - őstermelő
   - adószámmal rendelkező magánszemély
   - természetes személy (a természetes személynek vállalnia kell, hogy az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig önálló tevékenységet végző magánszemélyként nyilvántartásba veteti magát.)

7. Jogosultsági kritériumok:
   1. célterület:
   - 2017. január 1. előtt a pályázó székhellyel, telephellyel, fiókteleppel vagy lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkezik a fejlesztéssel érintett településen.
   - Nem támogatható a már működő mikrovállalkozás fejlesztése, amely vállalkozás árbevételének legalább 50%-a mezőgazdasági tevékenységből származik.
   - A kérelmező köteles a fejlesztéssel érintett tevékenységről a megvalósulást követően információkat szolgáltatni a Szatmár LEADER HACS részére.
   - Környezetkímélő technológia / technika / gép / eszköz beszerzése, bevezetése.
   - Egy pályázó, egy támogatási időszakban egyszer támogatható az adott intézkedésből.

   2. célterület:
   - A védjegyes termékkel nem rendelkező pályázó vállalja, hogy a fejlesztés eredményeként az újonnan létrehozott Szatmár védjegyet megszerzi, és legalább a fenntartási időszak végéig megtartja
   - A termék előállításához felhasznált alapanyagok legalább 80%-a helyi termék
   - A Szatmár védjegy mintaboltjával való együttműködés
   - Együttműködés legalább egy helyi szállásadóval, vagy turisztikai szolgáltatóval, ahol a szállásadó vállalja a termék elhelyezést, a termelő biztosítja a vásárlási lehetőséget valamint az érdeklődők számára működési helyén a termék elkészítésnek, előállítási módjának bemutatást, megismertetését.
   - A kérelmező köteles a fejlesztéssel érintett tevékenységről a megvalósulást követően információkat szolgáltatni a Szatmár LEADER HACS részére.
   - Környezetkímélő technológia / technika / gép / eszköz beszerzése, bevezetése.
   - Egy pályázó, egy támogatási időszakban egyszer támogatható az adott intézkedésből.

8. Kiválasztási kritériumok:
1. célterület:

- Energiahatékonyság érvényesülése, megújuló energia hasznosítása
- Munkahelyteremtés (pályakezdők, nők, 50 év felettiek előnyben részesítése) vagy munkahelyet őriz meg.

2. célterület:
   - Energiahatékonyság érvényesülése, megújuló energia hasznosítása
   - Munkahelyteremtés (pályakezdők, nők, 50 év felettiek előnyben részesítése) vagy munkahelyet őriz meg.
   - Helyi adottságokra épül
   - Versenyképes termék előállítása

9. Tervezett forrás:
   1. célterület:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 196.000.000 Ft
   - a támogatás aránya: 70%
   - a projektméret korlátai: minimum 500.000 Ft, maximum 8.000.000 Ft
   - a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás
   2. célterület:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 100.700.000 Ft
   - a támogatás aránya: 70%
   - a projektméret korlátai: minimum 500.000 Ft, maximum 8.000.000 Ft
   - a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített költségelszámolás

10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-2018.

11. Kimeneti indikátorok:
   - - A támogatott projektek száma: 30-60 db
   - - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:
     1. célterület:
   - egyéni vállalkozó: 8-16 db
   - mikrovállalkozás: 8-16 db
   - őstermelő: 6-12 db
   - adószámmal rendelkező magánszemély: 4-8 db
   - természetes személy: 4-8 db

     2. célterület:
   - egyéni vállalkozó: 5-10 db
   - mikrovállalkozás: 5-10 db

- őstermelő: 4-8 db
- adószámmal rendelkező magánszemély: 3-6 db
- természetes személy: 3-6 db

1. Az intézkedés megnevezése: **9. Mozgó Szatmár mintabolt kialakítása**

2. Specifikus cél: Az intézkedés az 5. számú specifikus célokhoz illeszkedik.
   A mintaboltban elsősorban a szatmári térség termékei kerülnek árusításra, megismertetve ezzel az akcióterületen készülő, a térségre jellemző termékeket.
   Az intézkedés a helyi gazdaság fejlesztését szolgálja.

3. Indoklás, alátámasztás:
   Kapcsolódó SWOT elemek: 1, 2, 3, 8, 9; gyengeségek: 4, 5, 10, 11; lehetőségek: 3, 4, 5, 8, 10, 11, 15; veszélyek: 3, 12
   Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 2.
   A térséget magas munkanélküliség jellemzi, a mikrovállalkozások és mezőgazdasági termelők nem képesek a versenyképes működésre támogatás nélkül. Ugyanakkor az akcióterület kiváló adottságokkal rendelkezik a termelés és feldolgozás magas szintű elvégzéséhez, ezért indokolt az ilyen jellegű tevékenységek támogatása. A térség olyan egyedi gasztronómiai hagyományokkal rendelkezik, ami indokolja a Szatmár védjegy kialakítását és a termékek értékesítésére egy mintabolt létrehozását.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   Olyan vállalkozás támogatása a cél, amely kialakít és működtet egy olyan mintaboltot, amely Szatmári helyi termékeket, kézműves terméket árusít.
   - járműbeszerzés költsége
   - tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzés
   - engedélyeztetés, szakhatósági eljárások díja
   - jogi szolgáltatás költségei
   - marketingtevékenység
   - helyi termékek bemutatását, népszerűsítését szolgáló infrastruktúra, bemutatótér kialakítása

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
   - Vidékfejlesztési Program: M03 - A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszerei (16. cikk)

A Szatmár mintabolt célja, hogy a térségben élő helyi termelők Szatmár védjeggyel ellátott termékeit értékesítse, így kapcsolódik a VP intézkedéshez, hiszen a kialakított minőségrendszernek kell megfelelniük.

- Vidékfejlesztési Program: M06 - A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztése (19. cikk)

A mintaboltban azon mikrovállalkozások, természetes személyek kapnak értékesítési lehetőséget, akik védjegyes helyi termékkel rendelkeznek. Ezzel javul a versenyképességük, hiszen egy értékesítési csatorna biztosítva lesz számukra, illetve ilyen módon bemutatkozási lehetőséget is kapnak, nő a termékük népszerűsége, amivel tovább tudják növelni vevőik számát.

6. A jogosultak köre:
   - mikrovállalkozás,
   - önkormányzatok társulása,
   - civil szervezet

7. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok, alapelvek:
   - A mintabolt termékkínálatának legalább 80%-a Szatmár védjeggyel rendelkezik, illetve az akcióterületről származó áru.
   - árusított árufajták száma
   - térségi beszállítók száma

8. Tervezett forrás:
   - az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 15.000.000 Ft
   - a támogatás aránya 70%,
   - a projektméret korlátai: minimum 1.000.000 Ft- maximum 15.000.000 Ft

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017.

10. Kimeneti indikátorok:
    - A támogatott projektek száma (db): 1
    - A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): 1 mikrovállalkozás, vagy 1 helyi önkormányzat, vagy annak társulása

1. Az intézkedés megnevezése: **10. Civil szervezetek közösségi célú fejlesztése**

2. Specifikus cél: Az intézkedés a 4. számú specifikus célokhoz illeszkedik.

3. Indoklás, alátámasztás:

   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 8, 9, 10; gyengeségek: 1, 2, 13, 14; lehetőségek: 9, 17; veszélyek: -

   Kapcsolódó fejlesztési szükségletek: 4.

   A térségben nagyszámú civil szervezet működik aktívan. Jelenlétük fontos szerepet játszik a közösségépítésben, a helyi hagyományok ápolásában, és megőrzésében. A civil szervezetek munkáját megnehezíti, hogy önként vállalt feladataikat szűkös költségvetésből látják el. A civil szervezetek számára kialakított intézkedés a különböző tevékenységet végző (hagyományőrző, kultúra, sport, polgárőr, faluszépítő, szabadidős, természetvédelemi, esélyegyenlőségi, oktatási), szervezetek eszközbeszerzésére, infrastrukturális feltételeinek javítására irányul, a közösség érdekében vállalt feladataikhoz kapcsolódóan. Az intézkedéssel a hátrányos helyzetű csoportok is lehetőséget kapnak tevékenységeik fejlesztésére.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   - építéshez, felújításhoz kapcsolódó költségek;
   - kisléptékű infrastruktúrafejlesztés;
   - gép-, eszközbeszerzés;
   - civil szervezetek hagyományőrző tevékenységéhez köthető tradicionális gépek eszközök beszerzése (pl. népviselet);
   - marketingköltségek;
   - immateriális javak beszerzése;
   - projektmenedzsment költség.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

   Jelen intézkedés célja a civil szervezetek közvetlen támogatása, mely más Operatív Programokban csak a nagyobb volumenű beruházások tekintetében jelenik meg. A térségben nagyszámú civil szervezet működik aktívan, feladatellátásuk azonban nehézkes az alacsony forrásuk miatt. Nagyobb volumenű beruházásokhoz nincs forrásuk, így indokolt a kisebb összegű, együttműködésen alapuló intézkedés meghirdetése.

6. A jogosultak köre:
   - A Szatmár LEADER Akciócsoport területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezetek, egyházak.

7. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok, alapelvek:
   - A pályázó igazoltan székhellyel, telephellyel rendelkezik a támogatás megvalósítási helyén.

- A fejlesztések kivitelezésénél és eszközök beszerzésénél helyi vagy térségi vállalkozó bevonása kötelező.
- Együttműködések száma: a települési önkormányzattal települési/térségi civil szervezettel.
- Egy pályázó egy támogatási időszakban egyszer támogatható az adott intézkedésből.
- Előző évben megvalósított rendezvények száma

8. Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 35.000.000 Ft
- a támogatás aránya: 95%
- a projektméret korlátai: minimum 250.000 Ft- maximum 2.500.000 Ft

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-2018.

10. Kimeneti indikátorok:

- A támogatott projektek száma (db): 14-30
  A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): 20 civil szervezet, 10 egyház

1. Az intézkedés megnevezése: **11. A hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét elősegítő foglalkoztatási programok és képzések ösztönzése**

2. Specifikus cél: A 3. specifikus célhoz illeszkedik.

3. Indoklás, alátámasztás:

   Kapcsolódó SWOT elemek: erősségek: 8, 9, 10; gyengeségek: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 15, 16; lehetőségek: 9, 12, 14, 16, 17; veszélyek: 1, 9, 13, 14
   Kapcsolódó fejlesztési szükséglet: 3.

A helyzetfeltárásból kiderül, hogy a térség több szempontból is hátrányos helyzetű. A lakosság körében nagy arányban figyelhető meg az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, a munkanélküliek száma, a jövedelemmel nem rendelkező háztartások száma. A hátrányos helyzetű lakosság általában nem rendelkezik szakmával, ami súlyos hátráltató tényező a munkaerőpiacon. A gyerekek a rossz életkörülmények miatt nem tudnak otthon tanulni, az órákra készülni, szüleiktől rossz példát látnak, ezért komoly lemaradásuk van tanulótársaikhoz képest.
A gazdasági problémák mellett szociális, kulturális és egészségügyi problémák is jelentkeznek az ilyen csoportokban.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:
   - OKJ-s szakmai képzések felnőtteknek (előadók, eszközök költsége)
   - Felzárkóztató óvodai és iskolai programok (speciális szaktudású pedagógusok, eszközök költsége)
   - Egészséges életmód programok (előadók, eszközök költsége)
   - Rendszeres iskolán kívüli programok (sport, kulturális, szakkörök) a fiatalok aktív szabadidő eltöltésének biztosítása érdekében (előadók, eszközök költsége)
   - Családok önellátásra való ösztönzése képzés – alapvető mezőgazdasági termeléssel és feldolgozással kapcsolatos ismeretek (előadók, eszközök költsége)
   - Adatgyűjtés, szükségletek és igények felmérése

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés finanszírozása az EFOP 1.7 forrásból történik.

6. A jogosultak köre:
   - helyi önkormányzat
   - civil szervezet
   - egyház
   - oktatási-nevelési intézmény

7. Jogosultsági és kiválasztási kritériumok, alapelvek:
   - Minél szélesebb körű együttműködések kialakítása
   - Időszakos beszámolási kötelezettség, fórumokon való részvétel
   - Megvalósítandó programok száma
   - Képzés esetén: képzésen résztvevők száma

8. Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 100.000.000 Ft
- a támogatás aránya: 100 %
- a projektméret korlátai: 500.000 – 3.000.000 Ft
- a támogatás módja: hagyományos/egyszerűsített

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-2018.

10. Kimeneti indikátorok:

- A támogatott projektek száma: 30-50

- A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: 20 helyi önkormányzat, 10 civil szervezet, 10 egyház, 10 oktatási intézmény

8.2 Együttműködések

1. Az együttműködések tervezett tématerületei

A stratégiában olyan specifikus célok is meghatározásra kerülnek, amelyek nemcsak helyi szintű, de térségi szintű fejlesztéseket is elősegítenek. A térségek közötti együttműködés a turizmusfejlesztés területén működőképes. Célunk a már megkezdett együttműködés folytatása a lovas turisztika területén a megyei LEADER Akciócsoportokkal.
Az együttműködések lehetőséget biztosítanak a nagyobb térségekre épülő programok megvalósítására. Célja a turisztikai adottságok megismertetése a potenciális célcsoportokkal, a környezeti értékek megőrzése és bemutatása keretében.
A Bejárható Magyarország Program nagyszerű lehetőséget ad az ország természeti és kulturális attrakcióinak a megismerésére. Lehetőséget biztosít a belföldi turizmus élénkítésére, a honismeret, hazaszeretet erősítésére, nagy hangsúlyt helyez az egészségmegőrzésre és a környezettudatos szemlélet kialakítására is. A program 5 területen keresztül kívánja elérni a turistákat: természetjárás, a kerékpárturizmus, a vitorlázás, a túra kajak-kenuzás és a lovas turizmus.
Az akcióterült megfelelő kínálattal rendelkezik természetjárás, kerékpározás, kajak-kenuzás, lovaglás területén is. A BMP elősegíti a piacképes turisztikai kínálat megismertetését a célközönséggel.

Nemzetközi együttműködések

Terveink között szerepel együttműködés erdélyi és osztrák/német akciócsoportokkal. Ezek kidolgozása még előkészítés alatt áll.

8.3. A stratégia megvalósulásának szervezeti és eljárási keretei

A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület 2008. március 13-án jött létre, mint önálló jogi személyiségű szervezet pátyodi székhellyel. Megalakulásakor 75 település (280 tag) részvételével működött, mely 53 településre (148 tag) csökkent 2015 szeptember hónapban. Az egyesület 2015 decemberétől új helyszínen, Fehérgyarmaton várja az érdeklődőket a munkaszervezet irodájában.

A szervezet felépítése:

- a közgyűlés

  Az egyesület legfőbb döntéshozó szerve, amely a tagokból összességéből áll. A tag jogosult a közgyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, felszólalni,

kérdéseket feltenni, javaslatokat, észrevételeket tenni. Az egyesület közgyűlését szükség szerint, de legalább évenként tartja.

- az elnökség

  Az egyesület ügyvezetését az egyesület elnöksége látja el. Az egyesület vezető tisztségviselői az elnökség tagjai. Az elnökség 7 tagból áll (1 fő elnök, 1 fő alelnök, 5 fő elnökségi tag). Az elnökség az elnökét maga választja tagjai körül. Az elnökség tagjai kötelesek a közgyűlésen részt venni. Az elnökség az ügyrendben meghatározott időszakonként, de évente legalább három alkalommal ülésezik.

  Az egyesület elnöki posztját önkormányzati szektor adja (dr. Péter Csaba, Fehérgyarmat Város polgármestere).

A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület elnöksége 2015. november 1-től:

Ssz	Név	Pozíció	Képviselt szervezet neve	Szféra	Szakterületek
1.	Dr. Péter Csaba	elnök	Fehérgyarmat Város Önkormányzata	önkormányzati	jog, pénzügy, településvezetés, településfejlesztés, közigazgatás
2.	Tarcza György	alelnök	Csegöld Község Önkormányzata	önkormányzati	településvezetés, településfejlesztés, közigazgatás
3.	Dr. Jámbrikné Pintér Andrea	elnökségi tag	Kisar Községi Önkormányzat	önkormányzati	gazdálkodás, településvezetés, településfejlesztés, közigazgatás
4.	Dr. Tilki Attila	elnökségi tag	Szilvaország Egyesület	civil	jog, településvezetés, településfejlesztés, civil szféra
5.	Karaova Magdolna	elnökségi tag	Túristvándi Községi Sportegyesület	civil	településvezetés, településfejlesztés, turizmus, civil szféra
6.	Kelemen Róbert	elnökségi tag	Kelemen Róbert	vállalkozói	településfejlesztés, vállalkozás, kereskedelem
7.	Aranyosi László	elnökségi tag	Elpumps Kft.	vállalkozói	vállalkozás, pénzügy

Az elnökség, mint döntéshozó testület tölti be a Bíráló Bizottság szerepét is.

- az elnök

  Az elnök képviseli az egyesületet, kezeli az egyesület pénzügyeit; vezeti az egyesület tagnyilvántartását; vezeti a határozatok tárát, őrzi a jegyzőkönyveket; szervezi az elnökség és a közgyűlés munkáját; felvilágosítást, tájékoztatást ad az egyesület tevékenységéről; minden, amit az alapszabály az elnök hatáskörébe utal-

- az alelnök

  Az Elnök akadályoztatása esetén az Alelnök jogosult az egyesület képviseletére azzal, hogy írásbeli nyilatkozatot az Alelnök és egy egyesületi tag együttesen tehet. A közgyűlés egyes feladatok állandó ellátásával megbízhatja az Alelnököt.

- a munkaszervezet vezető, a munkaszervezet

  A munkaszervezet az Egyesület adminisztratív szervezet, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. A munkaszervezet munkáját a munkaszervezet vezető irányítja.

- a Felügyelő Bizottság

  A Felügyelő Bizottság tevékenységét a bizottság elnöke irányítja. Feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzése. Továbbá az egyesület pénz- és vagyonkezelésének vizsgálata; a tagdíjak befizetésének ellenőrzése; az éves mérleg felülvizsgálata; a számviteli rend, és bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzése.

A Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület tagi összetételét a Stratégia 2. számú melléklete tartalmazza.

A munkaszervezet elsődleges feladata az Európai Uniós és hazai támogatású vidékfejlesztési programok (HFS-be foglalt) végrehajtásához kapcsolódó tevékenységek és feladatok megszervezése, ellátása. Megalakulása után a közösség helyet kapott az európai és hazai helyi vidékfejlesztési akciócsoportok között. Akkreditált közreműködőként részt vesz a LEADER program, valamint delegált feladatellátás keretében az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelyének nem horizontális intézkedései végrehajtásában. E feladatai során – az ÚMVP Irányító Hatósággal és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal együttműködve – támogatások eljuttatását végzi alulról jövő helyi kezdeményezésekhez.

A munkaszervezet egyéb feladati közé tartozik a pályázatfigyelés, az Egyesületet érintő pályázatok kidolgozása, benyújtása, megvalósítása.

A helyi fejlesztési lehetőségekhez kapcsolódó külső-belső források feltárása érdekében folyamatos kapcsolattartás a regionális- és megyei területfejlesztési hivatalokkal, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat szakembereivel, a Kormányhivatalokkal, a Kamarákkal és a járás képviselőivel, a térségi és foglalkoztatási, valamint vidékfejlesztési idegenforgalmi szervezetekkel, intézményekkel, mikro-társulásokkal, vállalkozókkal, civil szervezetekkel.

A munkaszervezet önálló jogi személyiséggel nem rendelkezik, elsődlegesen a stratégia végrehajtásához kapcsolódó feladatok elvégzésére, továbbá az egyesület ügyeinek és más vidékfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek ellátására jött létre.

A munkaszervezet operatív feladatait az alábbi szakemberek munkaszerződés alapján történő foglalkoztatásán keresztül látja el: 1 fő munkaszervezet vezető; 1 fő pályázati referens, ügyintéző, 1 fő ügykezelő informatikus. A munkaszervezet operatív szervként állandó ügyfélszolgálatot biztosít heti 40 órában (hétfő-csütörtök 7.30-16 óra, péntek 8-13.30 óra). Az ügyfélszolgálati időben személyesen, telefonon és email útján kérhetnek tájékoztatást az ügyfelek a stratégia általános tartalmáról, az intézkedésekhez kapcsolt támogatási lehetőségekről és a konkrét pályázati feltételekről.

Az ügyfélszolgálat mellett az egyesület honlapja (www.szatmarleader.hu), valamint az önálló közösségi oldala https://www.facebook.com/szatmarleader/?fref=ts biztosít folyamatos tájékozódási lehetőséget. A honlapon az aktuális hírek mellett megtalálhatóak a pályázati lehetőségek, a helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódó rendezvényekről.

A projektgenerálási, szaktanácsadási feladatokat a munkaszervezet látja el.

Az egyesület tevékenységeiben biztosítottak a LEADER-szerű működés feltételei:

- terület alapú, multi-szektorális, integrált stratégiák alkalmazása, amelyek célja a helyi gazdasági potenciál egészének hasznosítása,
- alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
- a helyi lakosság aktivizálása, bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- kapcsolatteremtés, élő kapcsolatrendszer és együttműködés kialakítása a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett,
- az innováció növelése,
- a helyi partnerség erősítése.

Térségünkben a HFS készítése során a stratégiai tervező csoport (12 fő) támaszkodott az érintett települések és érdekcsoportok (vállalkozások, civil szféra) igényeire, javaslataira, valamint felhasználta a rendelkezésre álló fejlesztési koncepciókat, elemzőanyagokat. A program pozitívan fog hozzájárulni ahhoz, hogy több területen a fejlődés elinduljon (vállalkozás- és turizmus fejlesztése, térségi és azon túli partnerségi kapcsolatok fejlesztése, hagyományőrzés).

A HFS megvalósítását szolgáló humán erőforrás és a működés fizikai feltételeinek bemutatása

A stratégia megvalósításában a munkaszervezet vesz részt, akik alkalmazotti jogviszonyban látják el feladatukat, a döntéshozó testület munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (tiszteletdíj).
A táblázat bemutatja a LEADER program közvetlen megvalósításában résztvevő 3 fő munkatárs, mivel erre a létszámra ad lehetőséget a LEADER fejlesztési forráshoz társuló működési forrás.

Jelenleg az Egyesület irodája Fehérgyarmaton működik. Az iroda informatikai eszközökkel teljes körűen felszerelt (4 db laptop, multifunkcionális nyomatató-szkennerek, fényképezőgép, széles sávú internet, mobil telefonokkal).

Név	**Pozíció**	**Képzettség/tapasztalatok**
Bíró Zoltán	munkaszervezet vezető	**Képzettség**: Nemzetközi kapcsolatok szakreferens MA; Európai Uniós szakértő
		Tapasztalatok: A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület munkaszervezetének vezetése és irányítása. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program intézkedéseivel kapcsolatos széles körű tájékoztatás. Települési, térségi fórumok előkészítése, szervezése, tartása. Települési tájékoztató akciók kidolgozása, helyi személyes kommunikáció biztosítása az egyesület ügyfelei részére. Egyéb a munkakörhöz kapcsolódó munkáltató által meghatározott feladatok, különös tekintettel az IH és az Elnökség által meghatározott egyéb feladatokra. Felelős a szervezet működéséért, biztosítja a működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket az elnökség és közgyűlés döntéseinek megfelelően. Kapcsolatot tart a térségi, a megyei, a régiós és az országos szakmai, gazdasági, ágazati, társadalmi, civil (stb.) szervekkel, szervezetekkel.
Kőrösi Gábor	ügykezelő informatikus	**Képzettség**: Műszaki és élelmiszeripari gépészmérnök
		Tapasztalatok: Pályázati dokumentumok technikai és irattári kezelése; adminisztratív feladatok ellátása; kapcsolattartás az ügyfelekkel informatikai problémák kezelése.
Kanyóné Danó Tímea	pályázati referens	**Képzettség:** Közgazdász idegenforgalmi és szálloda szakon
		Tapasztalatok: Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelyének pályázataival kapcsolatos tájékoztatás, lakossági fórumok megtartása. Az UMVP IV. tengelyének (LEADER) pályázataival kapcsolatos tájékoztatás, delegált feladat ellátás keretében a pályázatok feldolgozása, előzetes helyszíni ellenőrzése, hiánypótlása, formai és szakmai értékelése, a ponthatárok megállapítása. A Szatmár Leader Közhasznú Egyesület által benyújtott pályázatok kapcsán pályázatírás, adatszolgáltatás stb. Egyéb feladatok: térségi, országos rendezvényeken való részvétel.

Bégány Renáta*	pályázati referens	**Képzettség:** Mérnök informatikus, biztonságszervező szakirány
		Tapasztalatok: Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelyének pályázataival kapcsolatos tájékoztatás, lakossági fórumok megtartása. Az UMVP IV. tengelyének (LEADER) pályázataival kapcsolatos tájékoztatás, delegált feladat ellátás keretében a pályázatok feldolgozása, előzetes helyszíni ellenőrzése, hiánypótlása, formai és szakmai értékelése, a ponthatárok megállapítása. Egyéb feladatok: térségi, országos rendezvényeken való részvétel.

- Jelenleg GYED-en van.

Működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása

A pénzügyi tervben 4 fő munkatárs alkalmazását tervezzük, melynek munkamegosztása 1 fő munkaszervezet vezető, 2 fő pályázati referens, 1 fő ügykezelő. A könyvelési, kommunikációs (honlap üzemeltetés) és a jogi tanácsadói feladatokat megbízások alapján kívánjuk ellátni. A tevékenység az egyesület székhelyén, Fehérgyarmaton valósul meg 2 db irodahelyiségben, amit Fehérgyarmat Város Önkormányzatától bérel egyesületünk. A működési forrás tervezésénél figyelembe vettük a várható egyéb pályázati lehetőségeket (EFOP 1.7, Térségek közötti együttműködések menedzsmentje, Nemzetközi együttműködések menedzsmentje). A munkaszervezet működési forrásait a működési költség – animációs költség évenkénti arányosításával terveztük. Az egyéb bevételek között a tagdíjakat terveztük.

A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása

A pályázóknak egyszerűsített adatlapot szükséges benyújtaniuk a HACS részére. A pályázat benyújtásának feltétele a HACS támogató nyilatkozata. Támogató nyilatkozatot az a pályázó kap, aki megfelel a Szatmár LEADER Közhasznú Egyesület alapszabályának. A munkaszervezet a kiírásokra tervezett források kétszeres összegének mértékéig ad ki támogató nyilatkozatokat, az ezen felül beérkező igények tartaléklistára kerülnek.

Az elnökség, mint HBB feladatai:
- a pályázatok értékelése során figyelembe kell venniük a HFS fő célkitűzéseit;
- a célkitűzéseket szolgáló objektív kiválasztási szempontok kidolgozása a munkaszervezettel;
- a kiválasztási szempontok egyértelmű alkalmazása;
- támogatási kérelmek értékelése.

A munkaszervezet feladatai a pályázati felhívással és a pályázatok, illetve támogatási kérelmek kezelésével kapcsolatban:
- kiválasztási kritériumok kidolgozása a HBB-vel együttműködve;

- a HBB üléseinek adminisztratív kezelése, különös tekintettel az összeférhetetlen kérelmekre és a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontjának való megfelelésre az ülés szervezése során;
- eljárásrend betartása a kérelmek befogadása és értékelése vonatkozásában;
- kapcsolattartás a kifizető ügynökséggel;
- a közösségvezérelt stratégia és a támogatott műveletek monitoringja – adatgyűjtés és az elnökséggel közösen történő értékelés.

8.4. Kommunikációs terv

Az egyesület nagy figyelmet fordít a kommunikációs tevékenységére mind a stratégia elkészítése, mind annak megvalósítása során. A tervezés során bevonásra kerültek az önkormányzat, a civil szervezet, valamint a helyi vállalkozások képviselői is, hiszen ők a pályázati felhívások célcsoportjai.
A tervezés során fórumokat, egyesületi üléseket tartottunk, hogy az információk minél szélesebb körben eljussanak az érintettekhez. Ez hozzájárult a térség igényeihez igazodó stratégia elkészítéséhez, valamint a pályázati források hatékony elosztásához, felhasználásához. A megvalósítás során szintén szükséges tájékoztatókat tartani, hogy a pályázati lehetőségekről, a felhívásokról információt szerezhessenek az érintettek.

A nyilvánosság biztosítása érdekében alkalmazott kommunikációs eszközök:

- Fórum: A lakosság szóbeli tájékoztatása, információcsere, a tapasztalatok, esetleges kérdések megtárgyalása. Ütemezés: a stratégia megvalósítása alatt 1-2 havonta
- Honlap: Az egyesület saját honlapján keresztül biztosított a széleskörű elérhetőség, az információk átadását meggyorsítja és megkönnyíti. Ütemezés: folyamatos
- Közösségi média: Facebook oldal. Ütemezés: folyamatos
- Személyes kapcsolattartás: A munkaszervet irodája ügyfélfogadási időben, előzetes egyeztetést követően ettől eltérő időpontban is biztosítja a személyes konzultáció lehetőségét. Az iroda felkészült a felhívások megjelenését követő, valamint a megvalósítás alatt lévő nagyobb ügyfélforgalomra. Ütemezés: ügyfélfogadási időben folyamatos
- Elektronikus levelezés: Az e-mail alkalmazása által az információk gyorsan és közvetlenül jutnak el a stratégia tervezésében, megvalósításában résztvevők, valamint az érdeklődők számára.
- LEADER percek: Az egyesület életének, a pályázati információknak aktuális összefoglalása, és megjelenése a Fehérgyarmati Városi Televízióban és a Som Rádióban. Ütemezés: havonta
- Kiadványok: Kiadványaink a térségi rendezvényeken, IKSZT információs pontokon, falusi vendégházakban elérhetőek, a térség marketing tevékenységét szolgálja. A következő időszakban is fontosnak tartjuk kiadványaink népszerűsítésével az akciócsoport ismertségét növelni.

8.5. Monitoring és értékelési terv

Az indikátorok definiálása, a célok meghatározása

Az indikátorok definiálása a célok eredmény mutatóinál és az intézkedés leírásoknál megtörtént.
A célértékek meghatározásánál helyi közösségünk törekedett arra, hogy azok reálisak, követhetők, mérhetők legyenek. Az előző ciklus tapasztalataira alapozva a HACS munkaszervezete továbbra is folytatni kívánja a megpályázott és a megvalósult projektek lezárásának nyomon követését. Az adatok forrása a projektgazda, akitől féléves időtartamban kérünk be a projektekre vonatkozóan nyilvántartási, pénzügyi, foglalkoztatási adatokat, szöveges beszámolókat, fotódokumentációkat és együttműködési megállapodásokat. Gazdaságfejlesztési intézkedések esetében a lezárt projekteknél a www.szatmarleader.hu oldalon működő adatbázisban való szerepeltetés teljesítése elvárt követelmény a kedvezményezettektől. Az adatokat e-mailben, telefonon, személyes projekt meglátogatás révén tervezzük bekérni a támogatási szerződés megkötését követően, előre elkészített formanyomtatványokon.

Monitoring adatok feldolgozása és a feldolgozásból származó információk visszacsatolása

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük, értékelésük félévente történik. Az ügyfeleknek monitoring adatok szolgáltatására 10 munkanap áll rendelkezésre a kiértesítést követően. A beérkezett adatokat az összesítés, értékelés után az elnökség elé tárjuk, mely jelentések tájékoztatásként szolgálnak a stratégia előrehaladását illetően. Amennyiben szükséges a stratégia egyes pontjain változtatás, módosítás, azt a HACS a 2014-2020 időszak vonatkozásában három alkalommal teheti meg. Az első támogatási kérelmek várhatóan 2016 végén, 2017. I. félévében kerülnek kiírásra. Az év végi összesített eredményeket az egyesület honlapján egy új menüpontban a „Monitorig adatok” részben fogjuk megjeleníteni és mindenki számára elérhetővé tenni.

HACS értékelése saját teljesítményére vonatkoztatva

A HACS saját teljesítmény adatainak gyűjtése és feldolgozása folyamatos, összegzésük félévente történik meg a munkaszervezet által. A döntéshozó szervek részére igény szerint, de legalább az elnökség és a közgyűlés tagjai részére tájékoztató jelentésként visszacsatolás történik. Az önértékelés, összegző jelentések rávilágítanak a Helyi Fejlesztési Stratégia erősségeire, gyengeségeire, ami a HFS módosítását, felülvizsgálatát eredményezi.

Felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikációja

Az eredmények belső és külső kommunikálása és terjesztése az Akciócsoport területén több kommunikációs csatornán keresztül történik. Az elnökség és a tagságunk részére döntéshozó üléseken, fórumokon, valamint e-mailben történik az eredmények információcseréje. Az Egyesület honlapján

szereplő adatok bárki számára nyilvánosak és megtekinthetőek, folyamatosan megtalálhatóak a pályázatokhoz kapcsolódó tájékoztatók, egyéb szakmai tevékenységekre vonatkozó információk, amellyel széles körben biztosítja a nyilvánosságot. E-mailben a tagság részére, valamint a projekt ötleteket benyújtók részére küldünk célzott információkat. A jövőben is kívánunk LEADER percekkel megjelenni. Az egyesület közösségi oldala is folyamatosan frissül aktuális hírekkel, információkkal.

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)								
		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	**Az intézkedések megnevezése**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**	**%**
1.	Kulturális és gasztronómiai rendezvények támogatása	-	8	7	-	-	15	2%
2.	Új falusi és egyéb szálláshelyek kialakítása. Meglévő, napraforgós minősítéssel rendelkező szálláshelyek fejlesztése, vagy patkós helyszín kialakítása.	-	120	-	-	-	120	18%
3.	Természetes fürdőhely létrehozása, meglévő fürdőhely fejlesztése	-	24	-	-	-	24	4%
4.	Új üdülőház létrehozása	-	45	-	-	-	45	7%
5.	Szatmár térségének népszerűsítése, marketingtevékenysége	-	20	14	-	-	34	5%
6.	Az életminőség javítását és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztések	-	33	32	-	-	65	10%
7.	Népi hagyományok felelevenítése	-	10	5	-	-	15	2%
8.	Mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termékek gyártásának támogatása	-	196	100,7	-	-	297	45%
9.	Szatmár mintabolt kialakítása	-	15		-	-	15	2%
10.	Civil szervezet közösségi célú fejlesztése	-	20	15	-	-	35	5%
11.	A hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét elősegítő foglalkoztatási programok és képzések ösztönzése	-	100	-	-	-	100	
	Összesen:	-	491	173,7	-	-	**664,70**	100%

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)									
Forrás: EMVA LEADER 19.4 intézkedés									
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Összesen**
Működési költségek	11,745	11,745	11,745	11,745	11,745	11,745	11,745	11,745	93,96
Animációs költségek	2,93625	2,93625	2,93625	2,93625	2,93625	2,93625	2,93625	2,93625	23,49
Egyéb tervezett bevételek (tagdíj, önkormányzati hozzájárulás)	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Összesen	16,68125	16,68125	16,68125	16,68125	16,68125	16,68125	16,68125	16,68125	**133,45**

1. számú melléklet

A tervezési szakaszban beérkezet projektjavaslatok összesítése

	Megvalósítás helyszíne	Projektjavaslat megnevezése	Kalkulált támogatási összeg
1.	Fehérgyarmat	Péküzem működtetése	50 000 000 Ft
2.	Fehérgyarmat	Húsbolt nyitása	6 000 000 Ft
3.	Fehérgyarmat	Húsfeldolgozó üzem energetikai fejlesztése	20 000 000 Ft
4.	Fehérgyarmat	Pizza Centrál Telephelyfejlesztés	11 000 000 Ft
5.	Botpalád	Művelődési Ház rekonstrukciója	12 000 000 Ft
6.	Fehérgyarmat	Hagyományőrző kézművesség népszerűsítése és közösségfejlesztés	8 000 000 Ft
7.	Fehérgyarmat	A lovasturizmus és oktatás télen, nyáron	25 000 000 Ft
8.	Gyügye	A lovasturizmus fejlesztése, szálláslehetőség biztosítása	20 000 000 Ft
9.	Uszka	Bérlakás program	140 000 000 Ft
10.	Uszka	IKSZT építés	150 000 000 Ft
11.	Uszka	Közpark létrehozása	15 000 000 Ft
12.	Uszka	Mezőgazdasági program, gépbeszerzés, építés	60 000 000 Ft
13.	Uszka	Szociális bolt program	75 000 000 Ft
14.	Uszka	A Batár patak partján camping kialakítása	30 000 000 Ft
15.	Milota	Ásványvíz palackozás bővítése. Épületenergetikai fejlesztések, megújuló energia felhasználása. Az épület tetőszerkezetének felújítása, iroda és egyéb helyiségek felújítása.	100 000 000 Ft
16.	Fehérgyarmat	Meglévő nyitott vasvázszín zárttá tétele kisgépek, eszközök tárolása végett.	6 000 000 Ft
17.	Gacsály	Több éve működő vendégház udvarára filagória építése fából.	2 557 856 Ft
18.	Kömörő	Szatmári prémium zöldség, gyümölcs termék előállító üzem kialakítása.	38 100 000 Ft
19.	Kömörő	Turisztikai élménytér és szálláshely kialakítása Kömörőben.	45 085 000 Ft
20.	Kömörő	Meglévő vendéglátóhely idegenforgalom orientált fejlesztése Kömörőben.	26 035 000 Ft
21.	Kömörő	Kapacitásbővítő gépbeszerzés mikrovállalkozáshoz	6 350 000 Ft
22.	Csegöld	Polgármesteri Hivatal és a Görögkatolikus templom közötti elhanyagolt terület rehabilitációja.	23 000 000 Ft
23.	Csegöld	Csegöldön helytörténeti tájház és kiállítótér kialakítása.	9 000 000 Ft
24.	Gacsály	Gázfűtés kiváltása vegyes tüzelésre polgármesteri hivatalban.	5 951 585 Ft

25.	Gacsály	Gacsályi óvodában gáz fűtés kiváltása vegyes tüzeléssé	4 721 258 Ft
26.	Gacsály	Két kamrás hűtőgép beszerzése Gacsályi ravatalozóba.	1 100 000 Ft
27.	Gacsály	Idevárunk pavilon építése a gacsályi idősek klubja udvarán.	9 204 706 Ft
28.	Garbolc	30-50 fős tábor kialakítása Garbolcon.	80 000 000 Ft
29.	Tiszabecs	Tiszabecsen az alapellátást szolgáló épületek felújítása infrastruktúrafejlesztéssel és eszközbeszerzéssel.	15 000 000 Ft
30.	Tiszabecs	Önkormányzat által működtetett integrált bölcsőde és óvoda fejlesztése új bölcsőde létesítésével.	30 000 000 Ft
31.	Tiszabecs	Tiszabecsen közlekedésfejlesztés buszforgóval, buszmegállók korszerűsítésével, szeméttároló létrehozása.	50 000 000 Ft
32.	Tiszabecs	Önkormányzati épületek hőszigetelése, hőtermelők és nyílászárók cseréje, valamint napelemek telepítése.	100 000 000 Ft
33.	Tiszabecs	Szolgáltatóház kialakítása Tiszabecsen	80 000 000 Ft
34.	Tiszabecs	Turisztikai szálláshely és fürdőhely kialakítása Tiszabecsen.	30 000 000 Ft
35.	Tivadar	Tisza Bemutatóház udvarán tematikus játszótér létrehozása.	24 500 000 Ft
36.	Tivadar	Meglévő milleniumi emlékpark felújítása Tivadaron.	3 000 000 Ft
37.	Tivadar	Tisza-parti üdülőövezet turisztikai célú fejlesztése (utak felújítása, WC-k felújítása, strand elemek pótlása, stb.)	91 000 000 Ft
38.	Tivadar	Tivadar temető belső útjainak kialakítása és díszburkolása pihenőhelyekkel.	6 200 000 Ft
39.	Tivadar	Gulács-Tivadar szennyvízcsatorna hálózat és tisztító telep építése	1 100 000 000 Ft
40.	Tivadar	Levendula kézműves műhely és Levendula kert és bisztró létrehozása Tivadaron idegenforgalmi attrakcióként.	36 000 000 Ft
41.	Fehérgyarmat	Sarki presszó korszerűsítése és bővítése	8 000 000 Ft
42.	Fehérgyarmat	A Fehérgyarmati Református Egyházközség épületállományának komplex fejlesztése és közösségépítő rendezvények szervezése	45 000 000 Ft
43.	Fehérgyarmat	A Fehérgyarmati Református Egyházközségért Alapítvány eszközparkjának bővítése és korszerűsítése, közösségépítő programok szervezése	4 000 000 Ft
44.	Vámosoroszi	Vámosoroszi helyi turisztikai vonzerejének fejlesztése	25 300 000 Ft

45.	Nemesborzova	Tájház felújítása	4 645 838 Ft
46.	Nemesborzova	Többfunkciós épület belső felújítása	10 067 886 Ft
47.	Darnó	Köztéri játszótér, kispályás labdarúgópálya megvalósítása	na.
48.	Darnó	Falunap	na.
49.	Jánkmajtis	Mg-i munkagép beszerzése	12 000 000 Ft
50.	Jánkmajtis	EU-konform játszótér építése	10 000 000 Ft
51.	Jánkmajtis	A Közös Önkormányzati Hivatal épületének felújítása, fűtéskorszerűsítés, vizes blokk kialakítása, komplex akadálymentesítése	35 000 000 Ft
52.	Jánkmajtis	Köztemető bővítése	5 000 000 Ft
53.	Fehérgyarmat	Esélyt a tehetségnek	2 860 000 Ft
54.	Fehérgyarmat	A versenyképes jövőért	3 675 000 Ft
55.	Nagydobos	Kézműves fafaragó vállalkozás létrehozása, fejlesztése	na.
56.	Nagydobos	Szatmár-beregi székelykapu program	na.
57.	Kisar	Szertartási helyiség kialakítása	33 500 000 Ft
58.	Kisar	Szabadtéri színpad létesítése	25 000 000 Ft
59.	Szatmárcseke	Hagyományokra épülő mintaszerű gyümölcsfeldolgozás megvalósítása korszerű kistermelői üzemben	38 100 000 Ft
			2 806 954 129 Ft

2. számú melléklet

	Település	Közszféra	Üzleti szféra	Civil szféra
1.	Botpalád	2	1	0
2.	Cégénydányád	1	2	1
3.	Csaholc	1	1	0
4.	Császló	1	0	0
5.	Csegöld	2	2	1
6.	Darnó	1	1	0
7.	Fehérgyarmat	1	16	8
8.	Fülesd	1	1	0
9.	Gacsály	2	2	0
10.	Garbolc	1	0	0
11.	Gyügye	1	0	0
12.	Hermánszeg	1	0	0
13.	Jánkmajtis	1	3	0
14.	Kérsemjén	1	0	0
15.	Kisar	1	1	1
16.	Kishódos	1	0	0
17.	Kisnamény	1	1	0

18.	Kispalád	1	0	0	
19.	Kisszekeres	1	0	0	
20.	Kölcse	1	4	2	
21.	Kömörő	1	3	0	
22.	Magosliget	1	0	0	
23.	Mánd	1	0	0	
24.	Méhtelek	1	0	0	
25.	Milota	2	0	0	
26.	Nábrád	1	1	0	
27.	Nagyar	1	0	0	
28.	Nagydobos	1	0	0	
29.	Nagyhódos	1	0	0	
30.	Nagyszekeres	1	0	1	
31.	Nemesborzova	1	0	0	
32.	Olcsvaapáti	1	1	0	
33.	Panyola	1	3	1	
34.	Penyige	1	1	2	
35.	Rozsály	1	2	4	
36.	Sonkád	1	2	0	
37.	Szamoskér	1	0	0	
38.	Szamossályi	1	3	3	
39.	Szamosújlak	1	2	0	
40.	Szamosszeg	1	0	0	
41.	Szatmárcseke	1	1	2	
42.	Tiszabecs	2	2	0	
43.	Tiszacsécse	1	0	0	
44.	Tiszakóród	1	1	0	
45.	Tisztaberek	1	0	0	
46.	Tivadar	1	0	1	
47.	Tunyogmatolcs	1	0	0	
48.	Túristvándi	1	0	1	
49.	Túrricse	2	1	0	
50.	Uszka	2	0	0	
51.	Vámosoroszi	1	1	1	
52.	Zajta	1	0	0	
53.	Zsarolyán	1	0	0	
		60	59	29	**148**